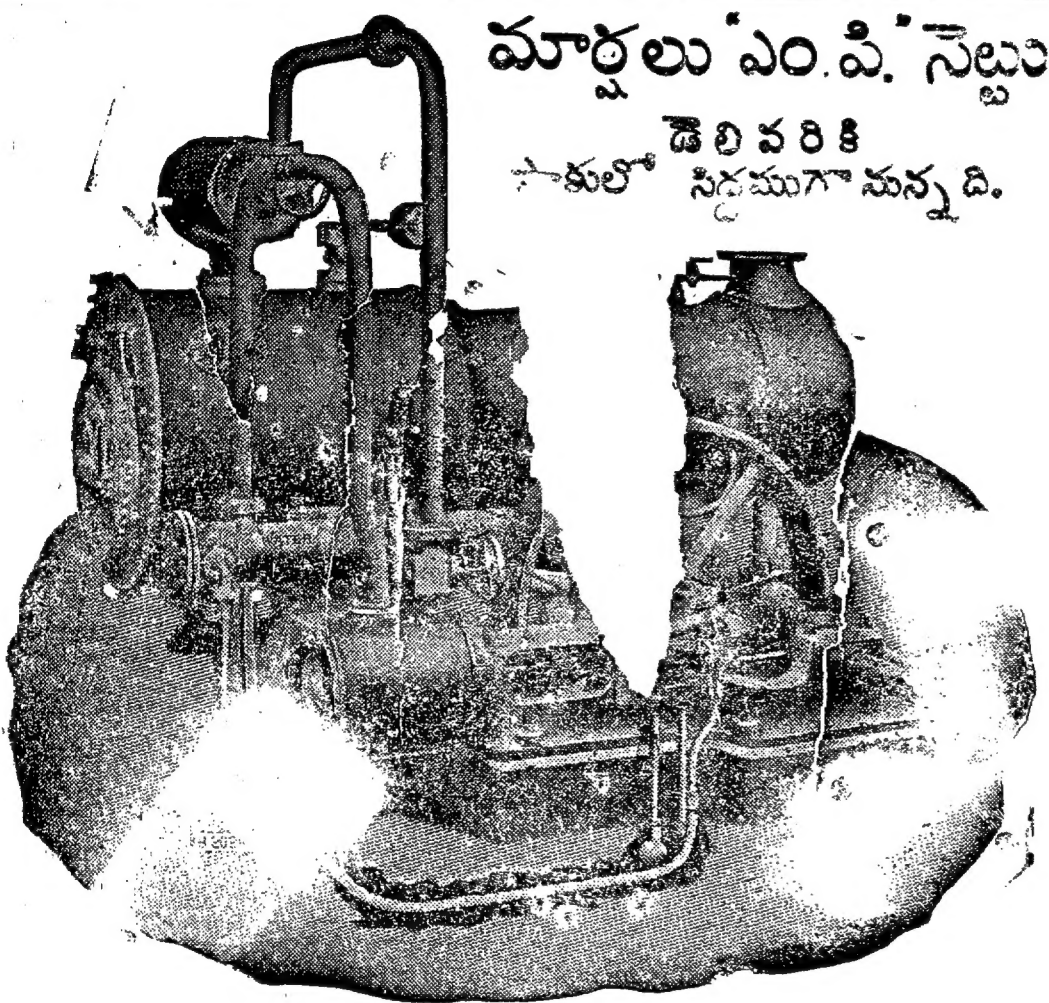

ఆంధ్రమిత్ర

31-9-21 ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును.

Vol. 8. } డిసెంబరు 1921 వ సం॥ అక్టోబరు నెల 31 తేది సోమవారము } No. 173.
 సంపుటము. ౮ } దుర్గతి నామ సంవత్సర శాస్త్రీక మాస శుద్ధ ప్రథమం. } సంచిక. ౧౭౩

మార్వలు 'ఎం.పి.' నెట్టు
 డేలి వరికి
 సాకులో సిద్ధముగా నున్నది.

బాయిలర్లు, ఎంజిను, సూపర్ హీటరు, స్టీం, వాటర్ వై వంగు
 మొదలగువాటిలో వయిన ఉండునది మార్వలు 'ఎం. పి.' మార్తి నెట్టు
 యొక్క వివరణము ధరలకు ఇతర వివరములకు ఈ దిగువ చిరునా
 మాకు దరఖాస్తు లంపుకొనవలెను. 1806

మార్వలు నను, ఓకో (ఇండియా) లిమిటెడ్

కాకతీ: బెజవాడ, తంజావూరు. నెం. 9. నెకండు లైను బీచ్, మదరాసు.

అమృతాంజనము

తలనొప్పులకు ప్రసిద్ధి కెక్కినది.
 ఇతర ఏవిధమైన నొప్పులను కూడ
 మా అమృతాంజనమును వాడి
 నంత మాత్రమున నయమగును.
 మలభ వెల 0-10-0 అణాలు

మోహనితైలము

సీసా 1-8 0-12-0.

తామరతైలము

కబ్బి 1-8 0-6-0

వండ్లపొడి

కబ్బి 1-8 0-2-0

అమృతాంజనం డిపో,
 బొంబాయి - మదరాసు.

ఓటో మోహిని

28-3

మీరు బయటపొయి వచ్చినట్లయితే చాలా బడలికయుండు సమయములో నైనను పెండ్లిండ్లు విందులు
 1యములో నైనను ఈ అత్తరును యజ్ఞయోగించిన మంచి రోజావుప్పులుల వాసనను యిచ్చి మనసుకు
 అంతు చుభమునకు కాంతి నిచ్చును.

రోబినియా తైలము

వేసవికాలములో ఉపయోగించుతూ వచ్చిన శీత్రములకు చలువయు సౌందర్యమును యిచ్చును.
 అనేక స్త్రీలు ఉపయోగించుచున్నారు. ప్రపంచమున ఈ రెండును ప్రతి కుటుంబములోను అవశ్యకము.
 ఎల్లవోట్లను విక్రయించబడును. ఓటోమోహిని ధర బుడ్డి 1-8 రూ 2, 1, 0-12-0, 0-8-0
 రోబినియా తైలముధర బుడ్డి 1-8 రూ 1-0-0

Shyam & Co, 6, Bander st, Madras. పియూం కంపెనీ, 6 బందరువీధి, మదరాసు

ఆరోగ్యములకు గాను

మీరు—

219

తక్షణమే

ప్రాసిన రసాయన ఖర్చులు కూడను అనేకీంచక ఇప్పుడే మీకు
 ఒక ప్రతి "కొమ శాస్త్రము" తంపెదము.

ర్వీరకడుడు!

వైద్యశాస్త్ర మణిశంకర్/గోవిందజీ,
 ఆరోగ్యశాస్త్ర యావ.భాషాము, 26, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

స్వదేశభిమానులారా!

మంచితరుణము!

త్యరపడుడు!

బెజవాడ స్పిన్నింగు అండ్ వీవింగు మిల్సు (లిమిటెడ్) బెజవాడ

(1918 ఇండియన్ కంపెనీ ఆక్టు ప్రకారము స్థాపించబడినది).

మూలధనము రూ 20,00,000

రూ 20 లు విలువగల 1,00,000 వాటాలుగా విభజించబడినది.

దరఖాస్తుతో రూ 5 లున్న, అలాటమెంటు అయిన పిదప రూ 5 లున్న,
మిగిలిన మూడు మాసములకు తక్కువకాని రెండు వాయిదాలలో చెల్లించవలెను.

డైరెక్టర్లు:

- (1) దివానుబహద్దరు కొమ్మిరెడ్డి సూర్యనారాయణమూర్తి, కాకినాడ.
- (2) రావుబహద్దరు సి. వి. యస్. నరసింహారాజు - విశాఖకట్టణము.
- (3) వసుమతి వీరభద్రస్వామి - బెజయనగరం.
- (4) నూడూరి లక్ష్మణరావు - బెజవాడ.
- (5) చుండూరు సీతారామయ్య - బెజవాడ.
- (6) తమ్మన నారాయణమూర్తి - బెజవాడ.
- (7) ధూళిపాళ మురహరిరావు - మొగల్ రాజపురం.

(8202)

బ్యాంకర్లు:

- (1) ఇండియన్ బ్యాంకు లిమిటెడ్ - బెజవాడ.
- (2) ఇండియన్ బ్యాంకు లిమిటెడ్ - మద్రాసు

ఆడిటర్లు:

జి. నరసింహం గార్లు ఎఫ్ ఏ ఏ. ఎఫ్. ఆర్. ఎస్. ఏ. మద్రాసు.

రిజిస్టర్డ్ ప్రాప్రెక్టుస్ ధరఖాస్తుసారములు వగైరా కావలసినవారు

మేనేజింగు ఏజెంటు అండ్ డైరెక్టరు

బెజవాడ స్పిన్నింగు అండ్ వీవింగు మిల్సు (లిమిటెడ్) బెజవాడ,

అని వ్రాసినచో బడయకలరు.

G. Lakshmana Rao.

ఈ కంపెనీవారు బెజవాడ సమీపమున నూలువదుకు యంత్రములను, బట్టలు నేయు మరమ్మత్తులను త్వరలో స్థాపించబోవుచున్నారు. వాటాదారులకు నూటికి శంకత్యరము నకు యిరువదియైదుకు తక్కువశేకుండా లాభము వచ్చును. ప్రతిమనుషునకు "అన్నవస్త్రములు" అన్నము తర్వాత వస్త్రమే ముఖ్యవశ్యకము. కర్నూలు, నెల్లూరు, గుంటూరు, కృష్ణా జిల్లాలయందును, నైజాము, నరంగల్ రాష్ట్రమునందును పండెడు ప్రత్తి అతిసులభము మిల్లువద్దకు చేరును. సింగరేణి నుంచి బొగ్గు అతిచౌకగాను సులభముగాను దొరకును. నేర్పరులయిన పనివాండ్లు ఆ నేకమంది పనిలేక యున్నారు. కూలి చవుక. ఈ కారణములచేత లాభము విశేషమని చెప్పి నవసరము లేదు.

మన దేశమందు (Joint Stock Enterprise) సంఘ ద్రవ్యసహకారోద్యమము విశేషముగా లేని హేతువుచేత యితరదేశములతో సమానముగ పటిగ్గావ్యపారమందు తూగ లేక ఆసమర్థులమై మన దేశమందు దొరుకు (raw produce) ప్రత్తివగైరా పంట యావత్తు యిక్కడ వినియోగపరచ లేక ఎగుమతిచేయుచున్నారము. రాట్టలలో వడికినంత నూలు వయకగా యింకను నాలుగు మిల్లాలకు సరిపడిన ప్రత్తి మన దేశమందు దొరుకును. రాట్టలలో యెంత వడికినను మన దేశములకు సరిపోయినంత నూలు వదుకలదు. మన దేశముల ద్రవ్యముతో నిట్టి యంత్రకాలలను స్థాపించి విశేష లాభము నేల పొందరాదు? మన ముపేక్షించిన విదేశీయులు వారి ద్రవ్యముతో నిట్టి యంత్రకాలలను అతిక్రమముగా స్థాపించి విశేష లాభమును సంపాదించగలరు. కావున దేశభిమానులు తగు శ్రద్ధవహించి త్వరలో నీ యంత్రకాల స్థాపన జేయు భారమును వహించవలెను.

ప్రవీణులయిన డైరెక్టర్లతోను ఆనుభవముగల పనివాం డ్రతోను ఈ మిల్లు నడుప నుద్దేశించబడినది.

యంత్రములు దొరకవను భయము లేదు. సొమ్ము సమకూడినయెడల ఆనుమానములలో మిల్లు తయారగును. ఈ దీనిసంబంధ ఆఖరులోగా అలాటమెంటు పూర్తి కావలెను.

ఆంధ్ర గ్రంథాలయ వ్రేస్, లిమిటెడ్ బెజవాడ

(1913-వ సంవత్సరం ఇండియన్ కంపెనీ ఆక్టు క్రింద రిజిస్టరు చేయబడినది.)

(8108)

మూలధనము రూ 3,00,000

వస్తుతము వసూలు చేయు ధనము రూ 1,00,000

భాగము 100 కి రూ 25 లు చొప్పున 1,00,000 భాగములు, భాగముల సొమ్మును దరఖాస్తుతో రూ 5 లు; అలాటమెంటు అయినప్పుడు రూ 5 లు; మిగిలిన సొమ్ము ఒక్కొక్క మాసమునకు తక్కువకాని వ్యవధిగల 3 వాయిదాలలో ఇయ్యవలయును.

డైరెక్టర్లు

శ్రీ

1. శ్రీ వైడా చినరామకృష్ణయ్యగారు, జమిందారు, బాంకరు, కాకినాడ.
2. సూరి వేంకటాచలసామశాస్త్రిగారు, ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయసంఘ కార్య నిర్వాహకసభాధ్యక్షులు, రామమోహన కేంద్రగ్రంథాలయధ్యక్షులు, బెజవాడ.
3. నడింపల్లి వేంకటలక్ష్మీనరసింహారావు పంతులు బుగారు, బార్-ఎట్-లా, మేనేజింగు డైరెక్టరు, ఆంధ్ర కర్మాగారము; ఆంధ్రరాష్ట్రీయ శాంగైజు సంఘమునకు (ట్రస్టీ, గుంటూరు.
4. బచ్చు నాగభూషణరావుగారు, కార్యదర్శి, క్షానదాయిని గ్రంథాలయము; భూస్వాములు; బ్యాంకర్లు; పేదకలత్రాడి. (గుంటూరు జిల్లా
5. పుతుంజాక నరసయ్యగారు, కార్యదర్శి, శ్రీ వేంకటాద్రిశాయని జాతీయపాఠశాల; భూస్వాములు; పెదపాఠం. (గుంటూరు జిల్లా)
6. పురాణం సూరిశాస్త్రిగారు, బి. ఏ. భూస్వాములు; ప్రావైటింగు; మచిలీపట్నం
7. బొడ్డపాటి హనుమంతరావుగారు, కార్యదర్శి, శ్రీ శక్తివారాజుని వరప్రసాద గ్రంథాలయము; భూస్వాములు; బొడ్డపాడు. (కృష్ణాజిల్లా)
8. పుచ్చా శ్రీ రామకృష్ణగారు, కార్యదర్శి, ఆర్యభాగవతము; భూస్వాములు; పెదపాఠం. (గుంటూరు జిల్లా)
9. అయ్యంకి వేంకటరమణయ్యగారు, ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయసంఘ గౌరవ కార్యదర్శి, రామమోహన కేంద్రగ్రంథాలయ గౌరవకార్యదర్శి, బెజవాడ.

ఆంధ్రదేశభూదయమున

కల్పోవశ్యకములగు

గ్రంథములను, తిక్కన.

పోతన-కృష్ణదేవరాయాది

జాతీయవీరుల పటములను, ప్రకటించి ఆంధ్రదేశమునకు వన్నెదెచ్చును

అచ్చు పేయువారికిని గ్రంథక్రయమును

మిక్కిలి సహకారి.

వెటుబడిదారులకు లాభకరము.

ఇతర వివరములకు ప్రోప్రెక్టర్స్ యెవలగువానికి ఇట్లు వ్రాయవలెను:

అయ్యంకి వేంకటరమణయ్య, మేనేజింగు డైరెక్టరు.

కరాచీ కిలాఫత్ తీర్మానము

కూచిపూడి.

22-10-21 తేదీని దివితాలూకా కూచిపూడి గ్రామములో జరిగిన సభలో కరాచీ కిలాఫత్ తీర్మానము లేకగ్రీవముగా సంగీకరింపబడినది. సభలో నందటి సంతకములు తీసికొనబడినవి.

కొత్తపల్లి.

ఈనెల 18 వ తేదీన కొత్తపల్లి వాకతిప్ప, మతుకును మిల్లి గ్రామ కాలెగెను సంఘముల మహాసభ రావురంగనాయకులుగారి లోపల సమావేశమయెను. కరాచీ తీర్మానమును బలపరచుచు అఖిలభారత జాతీయోపసంఘ కార్యనిర్వాహక సభవారు చేసిన తీర్మానమును సభవారు ఏకగ్రీవముగా ఆమోదించిరి. రావు వెంకటరామారావు.

కొడాలి

కరాచీ కిలాఫత్ తీర్మానము దివితాలూకా కొడాలి గ్రామములో జరిగిన 20-10-21 తేదీనాటి సభలో ఎల్లరిచే అత్యుత్సాహముతో సంగీకరింపబడినది. చాలమంది సభ్యులు సంతకములు చేసిరి.

కడియం

తే 20-10-21 తేదీని కడియం గ్రామములో బ్రహ్మ శ్రీ శతావధాని చెల్లపిళ్ల వెంకటకృష్ణగారి యాభివర్ణము క్రింద నొక సహాయనిరాకరణసభ గావించబడినది. గ్రామము లెల్లరును శ్రీమతులు పురుషులును ఆ సభకు విచ్చేసిరి. శ్రీయుత గరిమెళ్ల సత్యనారాయణగారు తమకీర్తనలబాడుచు ప్రభుత్వ సేవ యొక్క నైపుణ్యముగూర్చియు జీతములుపుచ్చుకొనుటవలన ద్రోహమును గూర్చియు ముచ్చటించిరి. శ్రీమతి దువ్వూరి సుబ్బమ్మగారు ప్రస్తుతపరిస్థితులగురించి విపులముగా కొంతవడి యుపన్యసించిరి. శ్రీయుత కొవిడి వెంకటరామలింగేశ్వరరావుగారు సహాయనిరాకరణ మింతవరకు గావించిన విజయమునుగూర్చి చెప్పి కరాచీ తీర్మానమును సహమించిరి. శ్రీయుత దామెల్ల నూరన్న రాజుగారు దానిబలపరచిరి. తీర్మానమేకగ్రీవముగా నామోదించబడినది. వెంటనే శూరుమంది సభ్యులు సంతకములుచేసిరి. విదేశవస్త్రదహనాంతరమున శ్రీకృష్ణలవారి యంతోపన్యాసముతో సభ ముగిసెను.

అయ్యవారి రుద్రవరం

ది 22-10-21 తూర్పు కృష్ణాజిల్లా కైకలూరుతాలూకా అయ్యవారి రుద్రవరం గ్రామ కాలెగెను సంఘయాజమాన్యమున ఒక బహిరంగసభ గావించబడి తత్సభకు, మ. రా. టి. పి. ఆర్. వ్యవసాయ, అభ్యుత్థర పంపించిరి. ఆసభయందు, అహమ్మదాబాదులో జరిగిన అఖిలభారత జాతీయోపసంఘమువారు తీర్మానించిన గవర్నంటు పుడ్యోగములను మానివేయవలసినదని తీర్మానమును అలీపోద్దర్ల నవారి అనుయాయులును అభినందించు తీర్మానమును. మ. రా. సావరాల శీతయ్యనాయకుగారిచేత ప్రవహించబడి, మ. రా. గుడిపాటి సర్వేశ్వరరావుగారిచే ఆమోదించబడి, బ్రహ్మశ్రీ, అవ్వ వెంకటనారాయణ, గుడిపాటి బ్రహ్మచంద్రంగార్యచే బలపరచబడి ఏకగ్రీవముగా సభవారి అందరిచే ఆమోదించబడినది. వై కీరమామను ఆమోదించుచు, 80 ముప్పదిమంది దస్కతులు చేసిరి.

పాశర్లపూడి.

రాజ్ తాలూకా పాశర్లపూడి గ్రామమున 22-10-21 తేదీని సభజరిగినది. కరాచీ తీర్మానమును చాలామంది సంతకములు చేసిరి. కులకట్టపాట్లు ఏర్పాటు చేసికొని మద్యపాన నిషేధమునకు కట్ట అంగడిపద్ధతి ఏర్పాటు చేసికొనుటకు సభ్యులు నిశ్చయించిరి.

యలవల్లు.

20-10-21 తారీఖుల యందు మాఫీర్లా ప్రచారకు లగు శ్రీ మల్లాది నాగభూషణంగారిచే స్వదేశీని గురించిని కరాచీ తీర్మానమును గురించిని ప్రశ్నోధము గావించబడినది 20 మంది యీ తీర్మానమును అంగీకరించి సంతకములు చేసిరి.

పామర్రు

ది 21-10-21 తారీఖున పామర్రు గ్రామములో తుర్ల పాటి రామకృష్ణయ్యగారి అధ్యక్షతక్రింద కరాచీ తీర్మానముల నామోదించుటకై సాయంకాలము 4 గంటలకు సభ జరిగినది. ఘోషారు 400 మంది సభకు విచ్చేసిరి. తీర్మానముల నామోదించిరి. 83 రు. సంతకములు చేసిరి.

పొన్నూరు

పొన్నూరు గ్రామములో 20-10-21 తేదీన కరాచీ తీర్మాన మామోదించ బడినది.

ఇప్పటికి ౧౨౧ మంది సంతకములు చేయబడినవి.

ముద్దాపురం

18 తేదీని జరిగిన గ్రామసంఘ సమావేశములో కరాచీ తీర్మాన మామోదించబడినది.

మాచవరం

అయ్య, గుంటూరుజిల్లా కేవలతాలూకా మాచవర గ్రామములో 20-10-21 తేదీన బహిరంగసభ గావించబడినది. కరాచీ తీర్మానము చర్చింపబడి గ్రామము లందరుఅతి ఉత్సాహముతో కాలెగెనువిధానము వభినందించుచు 50 మంది కరాచీ తీర్మానమున కామోదించినట్లు సంతకములు బెట్టిరి.

తేరీ దగ్గుమిల్లి.

మృగామములో యీ నెల ౧ వ తేదీని గురజాడ బాలకృష్ణారావుగారి అధ్యక్షత క్రింద సభ జరుపబడి కరాచీ తీర్మానమును ఆమోదించుచు ౧౧ మంది సభ్యులు సంతకములుచేసిరి.

పొణుగుపాడు

22-10-21 వ తేదీని సాయంకాలము సత్తెనపల్లి తాలూకా పొణుగుపాడు గ్రామములో స్వరాజ్యమైదానమున పౌర సభజరిగినది. అందు కరాచీ కిలాఫత్ తీర్మానమును సభవారందరి చే సంపూర్ణముగా ఆమోదించబడినది. వెంకటమంది సంతకములు చేసిరి. ఇంకను సంతకములు జరుగుచున్నవి.

పెదకల్లేపల్లి

గంగాధరకృష్ణగారి అధ్యక్షతక్రింద బ్ర|| తేంజర్లనూర్య నారాయణగారిచే కరాచీ తీర్మాన మామోదించబడి పలువురచే సంతకములుచేయబడినవి.

తేనూరు

కరాచీ తీర్మానమునుగూర్చి వాకిరెడ్డి సీతారామవర్మగారి అధ్యక్షతక్రింద యనమండ్ల కృష్ణారావుగారు వాకిరెడ్డి భద్రయ్య వర్మగారు ఉపన్యసించిరి. అవనివడింది సంతకములు చేసిరి.

ముగ్గుల్ల.

20-10-21 తేదీరాత్రి ఘంఠి ల్లు ముగ్గుల్ల గ్రామములో బహిరంగమైన సభ గావించబడి అందు కరాచీ తీర్మానము గ్రామస్థులచే నేకగ్రీవముగా అంగీకరించబడినది. సుమారు 50 మంది సంతకములు చేసిరి.

అనంతపురము

దేశభక్త కొండా వెంకటప్పయ్యపంతులు గొల్లపూడి సీతారామకృష్ణ మున్నగు వారలు నేటి యదయమున కార్య నిర్వాహకసభ జరుపు విషయమై నిచ్చటకు 20 తేదీన వచ్చిరి. తత్సభానంతరము బహిరంగసభ యొకటి జరుపబడినది. అందు కరాచీ తీర్మానమును దుగ్గిరాల రాఘవచంద్రయ్యవాదగారుపాఠించి తదితరప్రముఖులు అనువదింపగా సర్వజనాంగీకృతముగా నామోదించబడినది. విదేశవస్త్రదహనాంతరము సభ ముగింపబడినది.

మర్రిపూడి.

మర్రిపూడిలో ఆక్విజ బహుళమస్తి శనివారమునాడు బ్రహ్మశ్రీ నాడెళ్ల సుబ్రహ్మణ్యంగారి అధ్యక్షతక్రింద బహిరంగ సభ జరిగి మాతానా మహమ్మతాలిగారిచే ఆమోదించబడినట్లు వంటి కరాచీ తీర్మానము మల్లాది వెంకటకృష్ణయ్యగారిచే ఉపపాదించబడి కంఠంపాటి రామకృష్ణయ్యగారిచే ఆమోదించబడి మల్లాది వెంకటచలపతిగారిచే బలపరచబడినది. సభ్యులందరు ఏకగ్రీవముగా ఆమోదించి 20 మంది సంతకములు చేసిరి.

ప్రణాచలము

గుంటూరు పెండేల తేమగిరిరావుగారు ఈనెల 2-వ తేదీని వచ్చి దౌర్జన్యరహిత సహాయనిరాకరణమును గురించియు అప్పగితమైన మధ్యపాకమును గురించియు విశేషవస్త్రధారణము వలన కలుగు నష్టకష్టములను గురించియు ఉపన్యసించుచు ప్రజలలో యుండిన మార్గమును దహింపజేసినట్లుగానే విదేశవస్త్రములను దహింప చేశారట్లుయు వృద్ధిచేయు విధానమును గురించియు స్వతేజవస్త్రధారణమువలన కలుగు ఫలితమును గురించియు పంజాబు దురంతములను గూర్చియు విపులముగా బాలలకు సహా తేతియునట్లుపన్యసించిరి. కాలెగెనుసంఘము నేర్పాటు చేసి వారు శ్రీ కృష్ణ జన్మ మందిరమునకు దయచేసి రథం తెలిసినది. శ్రీ కృష్ణ భగవానులేవారిని రక్షించులాగున ప్రాశ్నలు చేయుచున్నాము - పురవాసి.

పితాపురము

28 తేదీని హిందూమహమ్మదీయులు కలిసి పెద్దబహిరంగ సభచేసిరి. హాజీనాకీమహమ్మద్ ఇసహాక్ సాహెబుగారు ఆధిపత్యము వహించిరి. కరాచీ తీర్మానము సర్వతోముఖముగ సభ్యులచే నామోదించబడి తీర్మానమును వాకొని ఆసేతులు సంతకములు చేసిరి. ఇంకను చేయుచున్నారు.

పున్నూరు

గుంటూరుజిల్లా బాపట్లతాలూకా పున్నూరుగ్రామంబున దుర్మతిశామ సం|| ఆక్విజ బ|| పంచమి గురువారము సాయంకాల మసహాయవాదులు నగర సంకీర్తనంబు గావించి ము||రా|| రా||గంధం విష్ణుమూర్తిగారి యాజమాన్యముక్రింద నొక బహిరంగ సభ జరపిరి. తత్సందర్భమున గంధం సీతాపతిశర్మగారు కరాచీ తీర్మానమునుగూర్చి విపులముగా డెలుప సభవారందర తీర్మాన మేకగ్రీవముగా నామోదించి. దస్కతులు చేసిరి యింకను పలువురు చేయుచున్నారు.

చేనేరు

ఈ గ్రామములో నీనెల 21 వ తేదీని శ్రీమదేశ్వరస్వామి వారి ఆలయములో శ్రీయుత శేకరాజా శాయన్నపంతులుగారి అధ్యక్షతక్రింద బహిరంగ సభ జరుపబడినది. వడ్లమూడి ము కేశ్వర ప్రసాదరావుగారు దేశమయొక్క ప్రస్తుతపరిస్థితులగురించి యుపన్యసించిరి కరాచీ తీర్మానము సభ్యులచే నేకగ్రీవముగా నామోదించబడినది. 28 గురు తీర్మానమున కంగీకారశూచకముగా సంతకములుచేసిరి.

చెన్నూరు

దుర్మతిశామ సం|| ఆక్విజ 3 బుధవారము. శోభన తూర్పు కృష్ణాజిల్లా గుడివాడతాలూకాలో చేసిన చెన్నూరు గ్రామ కాలెగెను సంఘమువారు ము||రా||రా|| మాపులేటి సీతారామరాజుగారి యాజమాన్యముక్రింద ఒకసభగావించి అందు నిదురాజు శాయశోభయ్యగారును చెన్నూరు వెంకటేశ్వరరావు గారును దౌర్జన్య రహిత సహాయనిరాకరణమును గురించిని ప్రస్తుతసందర్భములను గురించిని వివరముగా ఉపన్యసించిరి. తదుపరి అహమదాబాదులో ఆక్టోబరు 6 తేదీన అఖిలభారత జాతీయకార్యనిర్వాహక సంఘమువారు తీర్మానించిన తీర్మానములు ఈ సభవారిచే ఏకగ్రీవముగా ఆమోదించబడి సభకు వచ్చినవారందఱు సంతకములు చేసిరి.

పాలకొండ

22-10-21 తేదీని వానిలివలసనుండి సుబ్బారావుగారు దయచేసినారు పాలకొండ మాక్సెన్సాఫలమందు శ్రీ ప్రతివాది భయంకరం జగన్నాథాచార్యులవారి ఆధిత్యముక్రిందను గొప్ప బహిరంగసభ జరిగినది. సభకు రమారమి 400 మంది విచ్చేసిరి. కరాచీ తీర్మానమునుగురించియు, అలీసోదరుల నిర్బంధన ఆన్యా యనువిషయ సుబ్బారావుగారు నడిపిరి. కరాచీ తీర్మానము నామోదించుచు 60 మంది సంతకములుచేసిరి.

గుడివాడ

ఈ గ్రామములో 22-10-21 తేదీని సహకారసభయ సాయంకాలము గం 5 లకు సహాయ నిరాకరణసభ సభయజరిగెను. సహాయనిరాకరణసభ జరుపకుండ నాపుటకు స్థానిక ప్రభుత్వమువారు ప్రయత్నములు చేసినట్లు వదలుట పుట్టినవికాని సభమూలము ఆపబడలేదు. సహకారశక్తు వచ్చినట్లువంటి ప్రముఖు లనేకమంది సహాయనిరాకరణ సభకు హాజరైరి. సభకు సుమారు వెయ్యిమంది హాజరైరి. గ్రామకాలెగెను పక్షమున కరాచీ తీర్మానమును శ్రీ నూరం పూడి కనక రాజుగారు రుపపాఠించిరి. తీర్మానము నువహించు సందర్భమున కనకరాజుగారు దాని ముఖ్యవక్తలను గూర్చి స్పష్టముగా బోధించిరి. మ||రా||శ్రీ అయ్యచితుల లక్ష్మీవృన్దహంగారు తీర్మానమును బలపరచుచు గంభీరోపన్యాసముతో నిరాకరణమంత్రమును శబ్దకుల కుపజేసిరి. ఆ తీర్మానము నందరును ఏకగ్రీవముగా నామోదించిరి. అవకాశములేక ఇప్పుట్లో మార్చు రు మాత్రము సంతకములుచేసిరి. యింకను యిండ్లకుపోయినంతకములు చేయుచున్నార. శ్రీలుకూడ కొంతవంది సంతకములుచేసిరి. సహకారవాదులును, మేజిస్ట్రేటు తహశీల్దారు, సర్కిలు యిన్ స్పెక్టరు మున్నగు గవన్న మెంటు ఉద్యోగులు చాలమంది వచ్చియుండిరి.

సహకారవాదులు కొంతమంది సభశాస్త్ర నుజ్జేమముతో ప్రయత్నించి కొంతకాలవరమును, కోలాహలమును శ్రుట్టించిరని సభ జయప్రదముగ జరిగెను.

పెనుముచ్చ

గుడివాడతాలూకాలో చేరిన మా "పెనుముచ్చ" గ్రామములో అక్టోబరు 21 వ తేదీన గ్రామములచే గొప్పసభగావింపబడినది. రయితులుచాలమంది సభనిండియుండిరి. ములమంచి అంకయ చాదరిగాను జేతదొర్కాగ్గనితిని గురించియు, ప్రభుత్వమువారి నిర్బంధవైఖరిని గురించియు, రైతుల విస్మయకర్తవ్యమునుగురించియు వివరముగ నుపన్యసించిరి. తరువాత చోర గుడివాడప్రభులు రామకృష్ణయ్యగారు హిందూదేశ సంపదల వివాశమును రైతులపన్నుల వినియోగమును గురించి రైతులకు బోధించిరి. చురుగ్ రాచిఖిలాపత్ తీర్మానము చదువబడినది. రైతులందరిచే అంగీకరింపబడినది. 30 మందిరైతులు సంతకములు చేసిరి.

తిరుపతి

21-10-21 తేదీ సాయంకాలము తిరుపతి పట్టణములో కరాచి తీర్మానమును దృఢపఱచుటకు ఒక గొప్పసభ జరిగెను. సుమారు 4000 లేక 5000 మంది జనులు చేరియుండిరి. శ్రీ మాక్ మాడభూషిగోపాలాచార్యులుగారు అధ్యక్షత వహించిరి. దినమంతయు బహులు మాసివేయబడియుండినవి. ఉదయము, సాయంకాలము రెండువేళలందును హిందూ మహమ్మదీయులు గాంధీ పటము ఊరేగింపుచేసిరి. జనాభా అబ్దుల్ రహిమాన్ గారు తీర్మానము నుపపాదించిరి. మా శ్రీనివాసాచార్యులు, క-రాజగోపాలాచార్యులు, త-శ్రీనివాసాచార్యులు, అబ్దుల్ రహ్మాన్ సాహెబుగారు తీర్మానము నామోదించిరి. జనులందఱును లేచి, తీర్మానమును పఠించిరి. అనేకులు చేరాలు కూడ చేసిరి.

ఇదివరకు తిరుపతిలో హైకోర్టు అనిపింపబడుచుండిన పీఠిని ఇకమీదట గాంధీపీఠి అని పిలువవలె ననియు, అలాగు మునిసిపల్ లెక్కలో దాఖల్ కావలయు ననియు, మహాత్మా గాంధీగారి చిత్రలేఖమును మునిసిపల్ ఆఫీసులో నుంచునట్లును, మునిసిపల్ పాఠశాలలో దేశీయకర్తలను బాలరకు బాలికలకు బోధింపవలయుననియు, మునిసిపల్ పుష్కరికములు ఖద్దరు వస్త్రములు ధరింపవలయుననియు, మునిసిపల్ పాఠశాలలోని యువాధ్యాయులును, బాలురు బాలికలును ఖద్దరు వస్త్రములనే ధరింపవలయుననియు, 4,5, తీర్మానముల నెఱవేర్చుటకు తగు నేర్పాట్లు చేయవలయుననియు ఒక సభ కమిటీని ఏర్పాటుచేసి వాకు రిపోర్టుచేయునట్లు తిరుపతిమ్యునిసిపాలిటీవారు తీర్మానించిరి. నాటికమున, సభ్యులచే పెన్సుకొనబడిన చేర్పునుగాత తమ యధికారము క్రియత చంద్రగిరి క్రినివాసులు శ్రీశ్రీ గారికి, డెలిగేట్ చేసి వెళ్లిరి. ఈ తీర్మానములన్నిటిని క్రియత వెంకట కృష్ణమాచార్యులుగారు ఉపపాదించిరి.

రేపల్లె

ఈ గ్రామములో 11 నెల 17 వ తేదీని శ్రీయంతనల్లూరి కనంధయ్యగారి అధ్యక్షతక్రింద నొక బహిరంగసభ జరుపబడినది. శ్రీయంతనల్లూరిపూడి సీతారామకృష్ణగారు తొలుతమ్యునిసిపాలిటీ రద్దవిషయమై ముచ్చటించి, తరువాత కార్యగ్రామ కార్యనిర్వాహక సభవారితో సరింపబడిన కరాచి తీర్మానము నుపపాదించి, గంభీరపదాన్ని మొసంగిరి. తీర్మానము వడ్డముడి ముత్యేశ్వర పసాదరావుగారితో ఆమోదంపడి, రావు వెంకట్రాయణంగారి వేత బలపరుపబడి, నఖికు లందరిచే నామోదంపబడినది. సభికులలో 50 గురు తీర్మానమునకు తమయంగీకారసూచకముగ సంతకములుచేసిరి. గ్రామములో నింకను సంతకములు చేయుచున్నారు.

అరవలపల్లి

ఈ గ్రామములో యీ నెల 22 వ తేదీన బహిరంగసభ జరుపబడి కరాచి తీర్మాన మామోదంపబడినది. 28 గురు తీర్మానమునకు తమ యంగీకార సూచకముగ సంతకములుచేసిరి. ఇందు స్థూరు శ్రీలుకూడ నున్నారు.

అగినపల్లె

గుడివాడతాలూకాలో చేరిన అగినపల్లె గ్రామములో అక్టోబరు 21 వ తేదీన మంగళవారమునోజున తదే గ్రామములచే గొప్ప సభ జరుపబడినది. యీసభకు యలమంచి తాతయ్యగారు అధ్యక్షులుగనుండిరి. వెంపటి సోమన్న శ్రాతులుగారు పంజాబు వదలదిగాగల ఆక్రమములను వివరించిరి. తరుపతి యలమంచి అంకయచాదరిగాను ప్రస్తుతదేశపరిస్థితులు నిర్బంధవిధానములు రైతుల కర్తవ్యములనుగురించి యుపన్యసించిరి. ఇవలూరి నుండ రయ్యగారు సభ్యులపనుస్సులకరగునట్టిపద్ధతులుంజదిరిరి. కరాచి ఖిలాఫత్ తీర్మానమును చాలమందిరైతులుగూడ చదువుచు నామోదించిరి.

గుంటూరు

21 10 21 తేదీన మాపురమున కొలప చారాజరాజశ్రీ దేశరాజామామంతరావుగారి యధ్యక్షతక్రింద యిద్దా మైదానములో జరిగినది. సుమారు మూడువేల మంది ప్రజలు వచ్చియుండిరి. అందు గుంటూరు పురపాలక సంఘాధ్యక్షుడగు మహమ్మద్ కరాచిసాహెబు లెల్లామ్ గారున్ను తదితర హిందూక్రైస్తవ మహమ్మదీయ సోదరులును యుపన్యసించిరి. అందు శ్రీయంతనల్లూరి గుప్తగారు తరుపతాజగంభీర చాతుర్వవాక్ పటిమతో హిందూ మహమ్మదీయ వైకమత్యమును గురించియు, కరాచి తీర్మానమును గురించియు, తురుష్కుల విజయమును గురించియు విపులముగ నుడిచిరి. పిమ్మట లెల్లామ్ సాహెబుగారు ఖురాన్ నుండి యుపమానము దీయుచు సభ్యులందరికిని తెలియునట్లు వార్తాధమున యుపన్యసించిరి. అంత తురుష్కుగ్రీకులకు గల ఘోరసంగ్రామమును గురించి చెప్పచు ముఫ్తనాకమాల్ సాహెబుక్కి-రైర్వైర్వముల గొనియువకు వారికి పరమాత్ముడు నాయురాహ్-గ్యము లాసగుచుతోడునడయై వెల్లపుడు విజయమునే నివ్వవలయునని ప్రార్థించిరి. అన్ని మతములు యొకటియే యనియు జాతివివక్షితలేక యెల్లరునుదేశేమమునకు పాటుపడవలయుననియు ప్రజలకు నొక్కివక్కాణించిరి. స్వదేశీ వస్త్రములనే, స్వదేశీవస్తువులనేనుపయోగించవలయుననియు ప్రజలను కోరిరి.

దేవిదే రాఘవయ్యగారును క్రైస్తవసోదరుడు ప్రజలందరిని క్రైస్తవ యవలంబించిన విధానము లగు నహింస యోధ్య మున్ను గు గుణములనే గలిగియుండ యుద్ధ్య మాభివృద్ధికై పాటు బడవలయునని కోరిరి. రామానందశర్మ గారు హిందీభాషలో యుపన్యసించుచు యీ ప్రభుత్వముక్రింద మతమునకు తావులేదనియు నేడు యిస్లాము మతమునకు విపత్తుగలిగిన కేపు హిందూమతమున కీవిపత్తు సంభవింపవచ్చుననియు, సోదరమతము గాపాడుటకు హిందువులకు ధర్మమైయున్నదనియు, నందులకు తార్కాణముగా శ్రీశంకరాచార్యులవారు కిలాఫత్ నక్షత్ర ఆలీసోదరులతోపాటు బంధింపబడి యున్నారనియు నుడిచిరి. హిందూమహమ్మదీయ వైకమత్యము బలపర్చు సమయమునన్న మైదాని ప్రజలను హెచ్చరించిరి. తరుపతి దుర్భ్యురు వెంకటసుబ్రహ్మణ్యము గారు తనకు యీ ఉద్ద్యమమునగల యుత్సాహము వెల్లడించి సభ్యుల హృదయముల కంజింపజేసిరి. పిదప మహమ్మదీయసోదరుడొకరు హిందీభాషలో యుపన్యసించుచు తాటుకే స్వరాజ్యమునకు మూలమనియు దానిమీద కిలాఫత్ కృపచరము పూర్తిగా గలవనియు చెప్పిరి.

అంత చీరాలవాస్తవ్యులగు పెండం వెంకటరాములవారు లేచి వారి కర్తవ్యపరంపరను గురించి యుపన్యసించుచుండ సభలో కంటకడి పెట్టనిమానవుడులేడు. ఉపన్యాసకులు తమ మాజాధర్మసైర్యములకు ఆంధ్రరత్న రామాదాసు దుగ్గిరాల గోపాలకృష్ణయ్య గారి కిష్టాదులుటకు సమాధము సందియము లేదు.

పల్నాడు వాస్తవ్యులగు పెరుమాళ్ళకాయన్న శ్రేష్ఠిగారు పల్నాడు యిబ్బందులను గురించియు, వస్పృశ్యతనుగురించియు పులముగా చెప్పిరి. మాటూరు గుర్నాధంగారు, పోలికెట్టి ఆది నారాయణ గుప్తగారు నతి గంభీరముగా స్వతఃకేని గురించియు మనము గావింపవలసిన త్యాగమును గురించియు నుపన్యసించిరి.

అంత సభ్యక్షులు కరాచి తీర్మానమును విపులముగాజెప్పచునందువై ప్రభుత్వమువారు గడంగినవిషయములందరి వివేకత్వమును, యుక్తియుక్తముగా జనరంజకముగా సభ్యులందరికిని తేటతెల్లమగునట్లు వక్కాణించిరి. కొలకొలము ప్రస్తుత కర్తవ్యమునుగురించి మాట్లాడి కరాచి తీర్మానమును, అంగారాపథుత్వమువారు జయమొందిన స్థలకు వారి నఖిసందించి తీర్మానము నుపపాదించిరి. ఆది సభ్యజ్ఞాంగీకారముడనెను-ఇదివరకు చేసిన 650 సంవత్సరములుగాక సభలో 270 మంది సంతకములుజేసిరి. సభజరుగుచున్న సమయమున విదేశవస్త్రధారణము జరిగెను.

అమృతలూరు

గుంటూరు జిల్లా అమృతలూరు గ్రామమున 22-10-21 వ తేదీ సాయంత్ర మైదుగంటలకు గంధిమహత్మునిపటము జనలతో నూరేగింపబడినది. తరుపతి విప్లవాయాచరణయందు మురాశ్రీ, రాఫర్ల చిన అంజయ్య చాదరిగారి యాజమాన్యమున, నొకసభ గూడెను. తత్సమయమున శ్రీయంతలు, పరుచూర్కృష్ణస్వామి చాదరి అమృతలూరు గోవిందరావు, శరణు రామస్వామి చాదరిగారు ఆలిసోదరుల శంకరాస్వామిల వార్ల నిర్బంధముల గూర్చియు కరాచి తీర్మానమును గూర్చియు ఉపన్యసించిరి. సభికు లెల్లరు తీర్మానము నంగీకరించిరి. ఇంత వరకు 100 మంది సంతకములు చేసిరి.

బరంపురం

అఖిల భారతహితయోధసంఘమువారు చేసిన తీర్మానము ననుసరించి, కరాచి తీర్మానమును ఆమోదించుటకై 20 తేదీ సాయంకాలం బహిరంగ సభ జరిగెను. శ్రీ మల్లాది కృష్ణమూర్తి పంతులుగారు అధ్యక్షత వహించిరి. ప్రథమమున అధ్యక్షులు, కరాచి తీర్మానమునందలి భావములను అందరకు తెలియజెప్పి, భారతదేశమందంతటను ఈతీర్మానముఆమోదించ బడవలసిన అవశ్యకతను గూర్చి విపులముగా దెలుపుచు, తీర్మానమును ఉపపాదించిరి. పిమ్మట శ్రీ నిష్టల సోమయాజులుగారు బలపరిచిరి. కిలాఫతు ప్రచారకులు షేఖ్ మహమ్మద్ సాహెబుగారు, మహమ్మదీయ మత సంబంధమును గూర్చిన్ని ఈ విషయము మహమ్మదీయుల కర్తవ్యములను గూర్చిన్ని ఉరుమాభావలో ఉపన్యసించి ఈ తీర్మానమును బలపరిచిరి. ఉపన్యాసానంతరము అధ్యక్షులు, లేచి, ఈ తీర్మానమునకు వ్యతిరేకాభిప్రాయాలెవరైన ఉన్నారా, ఉన్నయడల చేతులేత్తండి అని కోరగా ఎవరును చేతులేత్తలేరి. అందరును "రమారమణ గోవిందాచారి"యను ధ్యానముతో నిలచుని తీర్మానము ఆమోదించిరి. సంతకములు సభ జరుగుచుండగానే చేయుట ప్రారంభమైనది. తుదకు 208 సంతకములు చేయబడినవి. అందులో 24 శ్రీలు సంతకము చేయుట క్లాఫునీయము.

కాకినాడ సమాచారములు.

(స్వతంత్ర విశేషము)

రాట్టములు

కాకినాడ ది 28 అక్టోబరు: రాట్టములకు ప్రస్తుతము సంపాదితమైన రాజకీయ సంబంధమును పట్టి వానిని పాఠశాలలలో నుపయోగించునట్లు పరిశోధకారులు తమరిపోర్టులందు నూచించుట యనుచితిమని మన రాజధాని విశ్వావిచారణాధికారి పంపిన యుక్తపుష్కలందు ప్రచురింపబడి వార్తాపత్రికాధిపతులచే తగుశీతిని విమర్శింపబడినది. ఈ యుక్తపుష్కల మజిల్లాపాఠశాలల యినస్పెక్టరుగారు జిల్లాకోర్టు, తాలూకాకోర్టులు, మ్యూనిసిపలు సంఘములు, ప్రైవేటులు, ట్రేయినింగు స్కూళ్ల ప్రధానోపాధ్యాయులకును పంపుటవలన నడియెక్కడు ప్రఖ్యాతిపడెను. ఇది యిటుండ కాకినాడ రేంజిస్ట్రార్ల క్షుణ్ణ అసిస్టెంట్ యినస్పెక్టరుగారు తా మొక యుక్తపుష్కల జారీచేయించిరి. ఇదియు ప్రజాధికారుల యనుమతి తేకుండ సంపబడి యుండదని తప్పక యూహింపదగియున్నది. దాని నిరూపణంపరచుచున్నాను:— "ఈరేంజిలోని బోర్డు మ్యూనిసిపలు, యెయిడెడ్డుస్కూళ్లకు రాట్టములను యెవరయినా ఉచితార్థముగా యిచ్చినయెడల వాటిని అంగీకరింపకూడదు. ఈవిషయమునుగురించి కొద్దికాలముతో ఆర్డరులు జారీకాబడును."

డైరెక్టరుగారి బాజును సంతకంబుయినస్పెక్టరుగారికి బాబును కాకినాడ మ్యూనిసిపలు కన్వెన్షలువారు 21-వ తేదీని, కాకినాడ తాలూకాబోర్డువారు 22 తేదీని చర్చించి వానిపై సీక్రింది రీతిని తీర్మానముల నేకగ్రీనముగా గావించిరి.

మ్యూనిసిపలువారు

డైరెక్టరుగారి సర్క్యులరు అనుచితము అక్రమము నై యున్నది. రాట్టమును పాఠశాలలలో నుపయోగించుట తువాత్మక మేగాక దేశక్షేమ సాధనమని యీ కన్వెన్షలువారు తలచుచున్నారు.

తాలూకాబోర్డు

దేశముయొక్క అక్షలనుప్రజలయోగ్యములను గమనించుచు పబ్లిక్స్ యువేటు పాఠశాలలన్నిటిలో రాట్టమును ప్రవేశపెట్టుట తప్పక జరుగవలెనని యీబోర్డువారు తలచుచున్నారు. టయిము చేదిలలు సవరణయగు నంతవరకు, పాఠశాలల ప్రధానోపాధ్యాయులు రాట్టములమీద పనిని స్కూళ్లగంటల తర్వాత నేర్పుచుండవలెను. మరియు రాట్టమును గృహస్థులెవ్వరయిన నుచి తముగ విచ్చినయెడల నిరభ్యంతరముగా నంగీకరింపవచ్చును. ఇతర తాలూకాబోర్డులవారును, కాజమండ్రి పెద్దాపురము తాలూకా మ్యూనిసిపాలిటీలవారు సీతీరుననే తీర్మానింతురు గాకడని కోరుచున్నారు.

గ్రాంటులు

కడచిన ఆగస్టుమదివారమున గవర్నరు మెంటువార్లక్రిందివిత్తు యుక్తపుష్కల జారీచేసి దానికిగల తమయోజితపజలను దెల్పుదని లోకలుబోర్డులవాని నడిగిరి:— "గవర్నరు మెంటువారుగాని, జిల్లాయెడ్డుకోర్టుకోర్టులుగాని గవర్నరు మెంటు అధికారపొంది యున్న యెయిరరుయొక్కోగియుడుగాని అంగీకరించని, ఆమోదించని, విద్యానిలయమునకు ఒకలోకలబోర్డుయొక్క ప్రవృత్తమును తత్సహాయమునకు భృతినియోగించకూడదు" దీనిపైన కాకినాడ తాలూకాబోర్డువాక్రిందతీర్మానమును గావించిరి. ఈయుక్తపుష్కల ఆనావశ్యకము. ప్రజేశనీతిగతులనరసి బాగరూకతో సమాత్మ్య కరణముదితో వ్యవహరింతురని యూహింపదగిన బోర్డువారి పరిశీలనాశ్రీ నీ యుక్తపుష్కల బంధించగలదు. స్థానికసంఘము రిట్టి డైరెక్టును చూపుట క్లాఫునీయము.

విదేశ వార్తలు

విరిమసమస్య

కనడాలో పోలిక

చర్చిలుగారు కనడాకు బృహత్తు మహాసభను ఏర్పాటు చేసి వివిధ మత వర్గ భావల చిహ్నముల కనడానుండు గూడనుండెనని నుడివెరి. చిహ్నములన్నియు నిష్పక్ష సమసిపోయెనని తలంచుట భ్రాంతి. కానియవియొక కనడా యొక్క జాతీయతను భగ్న పరుప జాలవు. మనము విర్లండు భేదముయొక్క నిజమౌదయమును కనుగొన ప్రయత్నింపవలయును.

విర్లండుస్థితి - ఆరాజకము

ప్రభుత్వ ప్రతినిధులు డోనింగుపీథిలో గలసికొనిరి. పూర్వసభ ఇంకను సమావేశము గాలేదు. 27 వ తేదీన ప్రభుత్వ ప్రతినిధులు విరిమ ప్రతినిధులను కలసికొనరు. ఇందువలన సంధిసభకు విఘ్నము తటస్థించినట్లు చాలింపజనదు. లాయడు బాజ్జిగారు ఏర్పాటు ప్రకారము రివనవంబరు తేదీన క్రొత్త స్థితి సంభవింపకపోయిన యెడల వాషింగ్టనుకు వెళ్లెదరు. డివెలరాగారి తంతివార్త విషయము సిరపరుపబడెనని తెలియుచున్నది. ప్రస్తుతము అల్లురు విషయము విచారింప వలయును.

యూనియన్లుల తిరుగుబాటు

కొందరు యూనియన్లులు ప్రభుత్వమువారు జేసిన పని తప్పని యాక్షేపించుటకాడగ కన్న ర్వేటివు పార్టీ ఏర్పాటుయి నట్లు దోచుచున్నది. యూనియన్లులలో నెక్కువమంది లాయడు బాజ్జిపక్షమున నుండురు. లిబరలు గూడ వీరిపక్షముననే యుండురు.

సభలో చాంబర్లెనుగారి స్థానమున బర్క్ హెడ్డు ప్రభువు నియమింపబడును. అల్ల వరుండు సంబంధము గలవారిలో న న్యుక్తము గలంగజేయుట కిట్లు చేయబడెను.

లేబరుకక్షావారు

లేబరుకక్షావారు ప్రభుత్వమునాక్షేపించుటను తిరస్కరించుటకు నిశ్చయించిరి.

డివెలరా గారు

విరిమ కన్వెన్షను సభలో వగ్రాసనాధిపత్యము వహించునందగ్ధమున, విరిమసంధిసభ ప్రతినిధులు తమ యభిప్రాయములను నిష్కపటముగ తెలుపవలయునని చెప్పిరి. విరిమ ప్రతినిధులపనిలో నికరులు జోక్యము పుచ్చుకొన గూడదని జెప్పిరి.

పార్లమెంటుచర్చ.

అక్టోబరు 31-న తేదీన విరిమసమస్యను కామన్సుసభవారు చర్చింపవలయునని లాయడుబాజ్జి గారు తెలిపినపుడు చాంబర్లెనుగారు ప్రతివాదులు. లాయడుబాజ్జి గారు కామన్సుసభలో కొంద గనుమానించుచున్నారనియు దానినిగురించి ప్రభుత్వస్థితి విచారించుట ముఖ్యమనియు జెప్పిరి. ప్రజలయభిప్రాయమును గనుగొనకుండ నిట్టి ప్రాముఖ్యవిషయమును పరిష్కరింపగూడదు. 31-న తేదీన యుపపాదింపబోవు తీర్మానముమీద విభాగము జరుగునని చెప్పిరి.

సంధిసభలో మరతులు పరిష్కరింపబడిన తరువాత నవి ప్రజల సభలో చర్చకొరకు జేబడును. వారిచే నామోదంపబడిన తరువాత నిది చట్టమగుననిగూడ చెప్పిరి.

40 మంది కొయలివను యూనియన్లులు, రాజుగారిలో సంబంధమువదలకొనిన విర్లండుతో సంధికోజుకు జూచుట తప్పని సంతకములు చేసిరి.

వాషింగ్టనుసభ

ప్రాన్సు అభిప్రాయము

ప్రపంచ మంతటను శాంతిస్థాపన జేయుటకు ప్రాన్సు దేశము వాషింగ్టను సభకు జనుచున్నదని బ్రియాండుగారు నుడివెరి. ప్రాన్సు ప్రతినిధులు తమస్థితిగతులను విపులముగ తెలుపవలయును. ప్రాన్సు దేశము తన సంరక్షణమేగాక సాంప్రదాయ సిద్ధముగ వచ్చుచున్న మానవజాతిశాంతి యంతయు సంరక్షింపవలయును. మిత్రమండలివారివాగ్దానములను నమ్మి ప్రాన్సు గ్రాషింగ్టను సభయందు ప్రవేశించెను.

సభకొరకు వచ్చిన ప్రతినిధులు పరస్పర సహాయముతో కార్యక్రమమును జరుపుట కుత్సాహము జూపుచున్నారు. వర్ల సామ్యుతనుగురించియు చర్చింపబడదు. ఈ సభకు జర్మను ప్రతినిధుల నాహ్వానించునభిప్రాయము లేదని వాషింగ్టను నుండి హోగుగారు తెలుపుచున్నారు.

హంగేరి స్థితి

"బ్రిటిష్ ఎంటెంటి" హంగేరికి పంపిన అంత్యసందేశము వలన హంగేరిలో చాలమంద్రేకము ప్రబలెను. అందుకారణంగా రిని మిత్రమండలివశము జేయవలెననియు, మిత్రమండలివారు నైస్యమును ప్రోగుజేసినందులకయిన వ్యయమును ముజరా నీయవలయునని గలదు. హంగేరి ప్రభుత్వమువారు వెంటనే చర్యతీసి కొని తిరుగబాటు నణచివేసినను టిటిల్ ఎంటెంటివారు ఇట్టి ఖర్చు లడుగుట ఆమానుషమని ప్రతివాదులు తలచుచున్నాడు. ఇట్లుచేసి హంగేరిని నాశననొనర్చునెంచుటవలన జాల నపాయ పరిస్థితు లేర్పడునని తలపడుచున్నది.

ప్రస్తుతవారములోనే హంగేరి మీద దాడివెడతదనని తెలియుచున్నది. ఈసందర్భమున అస్త్రియావారి తాటస్థమునకు భంగము రాదనియు తెలిసిరి.

రాయబారులసభ.

రాయబారులసభవారు కారల్ గారిని వారి నంచవలసిన ప్రదేశము నిర్ణయించువరకు గాలిజీకు కొంతదూరముగ నొక నావయందుంచవలయునని తీర్మానించుచున్నారు.

కారల్ గారు.

కారల్ గారిని మిత్రమండలికి వశముజేయుట హంగేరి ప్రభుత్వవిభాగమునకు వ్యతిరేకమని ప్రధానమంత్రిగారు తెలిపిరి. టిటిల్ ఎంటెంటివారు కారల్ గారిని 48 గంటలలో వశముజేయవలయు ననియు, సైనికవ్యయ మీయవలయుననియునంత్యసందేశ మందిరి.

కారల్ గారిని పెయింటు హెలికాప్ట పంపుటకు ప్రాంసు వారు సమ్మతించిరి. కారల్ గారియచరలను విచారణకొరకు బుడాపెట్టనకు దీసికొనివెల్లిరి.

జర్మను సప్తపరిహారము

మెల్ కెన్న సుగారు చికాగోలో జర్మనుసప్తపరిహారములను తగ్గింపవలయునని గోరిరి. ఈయభిప్రాయముతో అధికారులు సానుభూతిని గనుపరచుచుచున్నారు. మిత్రమండలివారు జర్మనువారియ్య సప్తపరిహారమును తగ్గించుటనుగురించి త్వరలో విచారించెదరు.

వి. సి. యన్. ఉద్యోగములు

మెయ్యుఫర్డుప్రభువుగారు మెయ్యుఫర్డులో కోమాగారికి ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచు నిట్లువాసిరి. - కోమాగారి అనుమానములను ప్రాంతిని నేనెప్పుడును మరువలేదు. వి. సి. యన్ యుద్యోగములు యావనులకు మంచిచినుపాయముల నీచుజాలనను గంగ తిఇంకను గూఢిపరుపబడలేదు. ఈదేశమునందట్టి యుద్యోగము లోనున్న ప్రజాసేవయందున్న యుత్సాహమా యుద్యోగముల యందుగూడ యుండవలెను.

అప్పురుపై లీషియా.

జర్మను ప్రభుత్వమువారు పైలీషియాపరిష్కారము నమలులో పెట్టుటకు ప్రతినిధులను నియమించినటుల రాయబారసగ్ధమువారికి తెలిసిరి. అందు పరిష్కార మన్యాయమనియు సంధి

నియమములకు వ్యతిరేక మనియును తెలిసిరి. నానారాష్ట్రసభ వారు దీనిని పరిష్కరించుటకు హక్కుకాదని గూడనందుగలదు.

క్రొత్తమంత్రివర్గము

క్రొత్తమంత్రి వర్గమునందుకరుకు నమ్యకము గలవని రిచ్ ప్రాగు గారు తీర్మానంచిరి ఇందుకు 280 మంది అనుమలము గను 132 మంది ప్రతిహాలముగను తమ సమ్మతుల నిచ్చిరి.

స్పెయిన్ - మెరాకొ

టిటానువద్దపోరుటము

స్పెయిన్ వారికిని పర్వతవాసులకును టిటాను 30 మైళ్లదూరమునపోరాటము జరుగుచున్నది. స్పెయిన్ వారు తమస్థానములను నిలుపుకొనుమండినట్లు తెలియుచున్నది. గానివారికి విశేష నష్టము గలుగుచున్నది. స్పెయిన్ములుత్వరితముగ జనుచున్నవి.

శివామయతలము

తలంబుకు మేలైనది. మెదటికి చలము.

కంద్లకోగమును పోగొట్టును. తెల 6 ఖోస్సుల బుడ్డి రూ 1. మొత్తముగా కొనువారికి మంచి కమిషను.

విశ్వసాధం నుబ్బరామవైద్య ఆయుర్వేదోపధ భవనము, (8175) కోపూరు. (వెల్లూరుజిల్లా)

స్వరాజ్యగ్రంథములు

(1) స్వరాజ్యగీతములు
జనసామాన్యమున కింపుక నుండునట్లు వ్రాయబడినది. 0-8-0

(2) స్వరాజ్యచక్రము
(శ్రీమతి నరరాజిని చాడురాజిగారి యవన్యాసము నుండి అనువాదితము) నిర్మల మగు వైరి 12 ప్రతులు, రూ 1-0-0

(3) హైందవస్వరాజ్యము
(మహాత్మాగాంధీ విరచితము) స్వచ్ఛమగు వాడుక తెనుగున భావగంభీరమగుచుంతుము చెడకుండ తర్జుమాచేయబడినది, 0-10-0

(4) స్వరాజ్యమేళరణ్యము
(సి.యస్. ఆంధ్రానుగారి అమూల్యవ్యాసములు తెనిగింపబడినవి) ఇందలి పదములు మూలముగాని పలుకులు గావు. 0-3-0

(5) సహాయనిరాకరణతత్వము 0-4-0

ఇండియా ఏజెంసీ బీరో,
క్రిస్టి కేను, మదరాసు.

చి. సంకులు! బొంబాయి స్వదేశి స్టోర్సు శ్వశేసరకులు!!
నెం. 40, 41, 42, రత్న బహారురోడ్డు, బారి బాను, మద్రాసు.

చీరలు, రవికులు, రంగులు, కంబళ్లు, రత్న కంబళ్లు, పరుపులు, తలగడలు, పట్టు, నూలు, ఉన్ని మొదలగు పాతళ్లు, చిత్రాడలు, క్రేలగట్టు ఉయ్యలు, బొమ్మలు, పిల్లి బిళ్లకాపెట్టు, ఇతర వాటిలో నాటు రకములు, కోటు, నారమట్టు, మొదలగు మాదిరిలు, స్త్రీలు ట్రంకులు, ఇనప ట్రంకులు, కఫీను కుపయోగ వర్తక రకములు, వైన కేసుకొన నవి మావద్ద ఆకేక గించుకొను వైకము పెట్టల కాన్వాసు కేసులు, బ్రీపుసంచులు అంగవస్త్రములు, ధోవతులు మొద విభిన్న వికరయైన మొదలగునవి పలువిధమాదిరిలలో మా యొద్దగలవు. లగునని ఆసేకమాదిరిలలో మా వద్ద మాదిరిలలో ఉన్నవి. వాటియొక్క వివరములు తెలుపుటకు నిచటబోటుచాలకు. సిద్ధముగా స్టాబులో నున్నవి.

సకల జనుల సౌకర్యము, వారియొక్క లాభమును యోచించి ఈ మాతన వ్రాంచిన తెలుతయన్నాము.

బెంగుళూరు, కంచి, కాశీ, మధుర, నేలం, మలబారు, అహమదాబాదు, బొంబాయి, కలకత్తా, పునా, కరాచి మొదలగు స్థలములనుండియు, మరియు హిందూదేశమునం దుండు ఇంకను మరికొన్ని ఇతరస్థలములనుండియు వారి వారి అంత గుతు తగినట్లు వుపయోగించుచున్న పెండ్లి మొదలైన ప్రయోజనములలోనున్న వుపయోగించున తగిన సరిగె పట్టు నూలు జవిర్ ంకములను రప్పించి, స్టాబు చేసియున్నాము. ధరన్న సరసముగా వుండును.

ఏకమూలికా ప్రయోగమునునట్లు - పర్వరోగములకును

వైద్యుల సహాయము లేకనే ఆరోగ్య మొనగడి

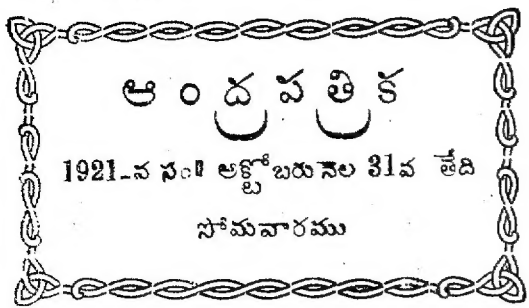
"దేవామృత రసము"

(321.)

ఇయ్యది సిద్ధులచే నుపదేశంపబడి వనమూలికలచేత నూతనముగ తయారుచేసి వేసజేలుగా విక్రయమగుచున్నది. ఏవిధ మైన పథ్యములేక మనుష్యులకు వచ్చును సకలరోగములను బాగుజేసి ఆశేకరొగ్యతాపత్రికలను బడసియున్నది. ఉపయోగించెడి విధానమును బుడ్డి వెంట పంపబడును. ఆర అవుణము బుడ్డి ౧ కి రు ౨. కాలు అవుణముబుడ్డి రూ ౧ మృతకే. వి. సి. చార్జీ ప్రత్యేకము. వలయు వారలు

దేవామృతరసము కంపెనీ,

ప్రావైటరు: ములుకుట్ల నరసింహాచార్యులుగారు, కరూరు, ఎస్. వి. ఆర్. తిరుచిరాపల్లిజిల్లా.

ప్రజా శయ సిద్ధి

ప్రస్తుత బహుళ పత్రిక ఇటుల వ్రాయుచున్నది.

“మాంటాగూగారితో సంభాషించి, ఇక్కడే ఆంగ్ల దేశము నుండి తిరిగివచ్చిన స్నేహితు లొకరి నుండి మా కీ వృత్తాంతము దెలిపెను. హిందూ దేశ మునకు తామింటిటి యువకారము జేసినను, భార తీయులను తాము సమాధాన పరుప లేకబోతిమని, మాంటాగూగారు విచారించిరి. భారతీయులలో నధిక సంఖ్యాకులు సంస్కరణములను తిరస్కరించి నందులకు వారి కాశాభంగము కలిగెను. నాకు ఇటుబోయిననుయ్యి, అటుదిగిన గోయి కనుపించు చున్నది. ఒకవంక సహాయనిరాకరణవాదులు హిం దూ దేశమున విప్లవము దెచ్చి బెట్టుచున్నారు. వేరొకవంక హిందూ దేశమునను, ఆంగ్ల దేశము నను బలమగు ఆంగ్లో హైందవకక్ష మొకటిగలదు. ఈ కక్షమువారు, భారతీయశయముల నేటిరున నయినను భంగపరుప యత్నించుచున్నారు. భార తీయులు తిరుగుబాటుకు బూనిరనియు, వారిని కఠి నముగ దండింపవలెననియు, బ్రిటీషు ప్రజలకు వీరు చెలుపుచున్నారు. మాంటాగూగారికి రీడింగు ప్రభువునందు యత్యంత విశ్వాసము గలదని, మా స్నేహితులు జెప్పిరి. హిందూ దేశమునకు రీడింగు ప్రభువు క్షేమించన లేక మేలు జేయుననియు, ఆతను జేసినవలకు బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువారు సమ్మతించెదరనియు జలికెను. మా స్నేహితు లింకొకవిష యమునుగూడ గ్రహించిరి. ప్రస్తుత హిందూ దేశ స్థితిబట్టి అధినివేశ రాజ్య స్వాతంత్ర్య ప్రదానము తక్షణ మవసరమగునని రాజప్రతినిధిగారు తెలిపి నను గూడ, లాయడుబార్డి ప్రభుత్వమువారు వారి సూచనను సఫలకరచెదరు.”

పై వాక్యములను పాఠకులు పఠించుట భావ్యము. మాంటాగూగారి ప్రస్తుత స్థితికి, సాను భూతి జూపవచ్చును. రాజ్యాంగ సంస్కరణము లను ప్రవేశ పెట్టుటకు, మాంటాగూగారు విశేష శ్రమ దీసికొని రనుటకు సందియము లేదు. కాని, ప్రజాశయములను లెక్కజేయక, మితవాదుల కొందరను మాత్రము సంతోష పెట్టుటకు ప్రయ త్నించుటచే, మాంటాగూగారి ప్రయత్నములు విఫలము లయ్యెనని వారు గ్రహించవలెను.

ప్రజల కలుకుబడిని మాత్రము విస్తరింపజేసి స్వపరిపాలనాధికారము నొసగని సంస్కరణముల వలన దేశమున నసంతృప్తి పెరుగునని, కాంగ్రెసు ప్రతినిధులు ఘంటాఘటముగ చాటినను, జాయింటు కమిటీవారు గాని పార్లమెంటు సభవారుగాని, వారి హితమును లక్ష్య పెట్టకబోయిరి. సంస్కరణ ముల నేటిరున నయినను శాసనమున బొందుపరుప వలయునను నాసక్తితో, మాంటాగూగారు పంజా బు వ్యవహారమునుగాని, కల్యాణ సమస్యను గాని, పరిష్కరింప బూనుకొండిరి. రా తే టు శాసనము, దేశమునం దుదయింపజేయవలసిన వాడు కా రణ మయినను దానిని రద్దుపరుపవలసింది. ప్రజల ఉన్న స్వాతంత్ర్యములకు ప్రద్రవము పాటిల్లినను, మిత విశ్వాసములకు భంగము కలిగినను, స్వయంసిద్ధ

యాధికారము కొరకు ప్రజల తంత పరితపింపినను మాంటాగూగారు తమ సంస్కరణములవల్లనే దేశ మున సంతృప్తి ప్రబలమగునని భావించిరి. మిత వాదులను దరిజేర్చి, జాతీయవాదులను దూరము జేసిన చాలునని దలంచిరి. ఒక వంక సహ్యాధాన మున, వేరొకవంక నిర్బంధమును కొనసాగించిన వ్యవహారము దారికి వచ్చునని దలంచిరి. హాం రూలును గూర్చి ప్రజలంతగ నభిలాష దెలుపుట లేదని, మాంటాగూగారు ద్యోగవదవికి రాకముందు తెలిపియుండిరి. పిమ్మట నట్టి యభిలాషను స్వయ ముగ దెలిపినను, దానిని పాటించ రయిరి. దాని ఫలిత మిప్పుడు దెలిసినచున్నది. ప్రజలలో గాఢమగు స్వరాజ్యాభిలాష గలదు. నిడలనుజూచి వారు భ్రమపడజాలరు. వారియునికికే స్వరాజ్య మవసరమని వారు భావించెదరు. ఆభావము, నిర్బంధములవలన నడగిపోవడు. ఆంగ్లో హైందవ కక్ష ప్రాతికూల్యము మూలమున నది మ రిం త హెచ్చును గాని తగ్గిపోవజాలదు. ఇట్టి స్థితిలో, సంస్కరణములను భారతీయు లుపయోగించ లేదని, మాంటాగూగారు విచారించి లాభము లేదు. ఈసంగతిని వారు మొదటనే గ్రహించి, ప్రజాశయముల కనుకూలముగ మెలగియుండ వలసినది.

జరిగినదేమో జరిగినది. ఇప్పటికయినను ప్రజాశయ మేదియో మాంటాగూగారికి దెలిసి వచ్చెను. అల్పసంఖ్యాకు లెవరో దక్కు భారతీ యులు సర్వసామాన్యముగ రాజ్యాంగ సంస్కర ణములను నిరాకరించిరిని, మాంటాగూగారు దెలిపి యుండిరి. మాంటాగూగారి కనుకూలించినను అను కూలించకబోయినను, ప్రజలభావము తెలిసినపు డు, ఆశాభంగముతోను విచారముతోను ప్రొద్దు బుచ్చినలాభ మేముండును? ఒకమూలను నిర్బంధ విధానము తన వాడిమిని జూపుచున్నది. ప్రజలకు బాధ గలిగించుచున్నది. విషమస్థితిని దెచ్చిపెట్టు చున్నది. ప్రజలు మాత్రము అహింసాబద్ధులై ఓరి మితో కష్టముల నన్నిటిని భరించుచున్నారు. కష్టము లధికమయినకొలదియు, వారి యభిలాషకు మరింత బలము గలుగుచున్నది. ఇట్టిస్థితి ఇంకెంత కాలము కొనసాగవలయు నని, మాంటాగూగారు భావించెదరు? ప్రజలలో నిరాశ పెరుగుటవలన లాభ మేముండును? రీడింగు ప్రభువుగారి యందు మాంటాగూగారికి సంపూర్ణ విశ్వాస ముండవచ్చు నుగాని, ప్రజలపై వారెక్కిన విశ్వాసము జూపుట యవసరము. హిందూ దేశమునకు కష్టము గలిగి నను సుఖముగలిగినను అనుభవించువారు ప్రజలు. ప్రజాశయములను ప్రధానముగ భావించి వానిని సఫలకరప యత్నించుట యావశ్యకముగాని, రాజ ప్రతినిధిగారిని బాగపడుటయంతగ నవసరముగాదు. రాజప్రతినిధి మేలుజేసినను, ప్రభుత్వకార్యదర్శి మేలుజేసినను ప్రజల కొక్కటే. వారికి గావలసినది స్వపరిపాలనము. అది వెంటనే లభింపవలెను. స్వపరిపాలనము లభించినగాని, ప్రజలకు సంతృప్తి గలుగదు. కష్టనివారణమునకు అర్జీలను విన్నపము లను బంపుట ప్రయోజనకరముగాదని వారికిదెలిసి వది. యాచనవృత్తిని, వారు మరల బూనజాలరు. వెనుకటి యనుభవములు వారికి గుణపాఠమును నేర్చెను.

నేను పంజాబు, కిలాఫాత్ సమస్య లుదయించినవి. రేపు మరియొక సమస్య యుదయింప వచ్చును. ప్రజల స్వాతంత్ర్యమునకు భంగము కలి గినపుడెల్ల మొరబెట్టుటచేలాభమేమి గలుగును? ఈ భంగతిని గ్రహించి, సత్వర స్వరాజ్యస్థితిని ప్రజలు పొందించుచున్నపుడు, మాంటాగూగారు మిన్నకుంటుపాడియా? ఇదివరకు కష్టములున్న

నుండవచ్చును. ఛెలమ్మసర్దుప్రభువువిశాలసంస్కర ణముల కభిముఖుడు గాకబోవచ్చును. ఇప్పుడు పరిస్థితులనుకూలముగ నున్నవి గద. ప్రస్తుత స్థితి బట్టి రీడింగు ప్రభువు హిందూ దేశమున కధినివేశ రాజ్యస్వాతంత్ర్యము నొసగగోరినను, వారికోర్కె ను లాయడుబార్డి ప్రభుత్వమువారు సఫలకరప సిద్ధముగ నున్నపుడు, మాంటాగూగారి రిజియను కూలావకాశము నేల గైకొనగూడదు? తక్షణ స్వరాజ్యమును ప్రజలు గోరుచున్నందులకు, కాంగ్రెసు సభాతీర్మానములే సాక్ష్యములు. దేశము నందు జరుగుచున్న ప్రబలాందోళనమే నిదర్శ నము. ఇంకను ఎంతకాలము వేచియుండవలెను? రీడింగు ప్రభువేకారణముచే నయినను సత్వరప్రజా శయసిద్ధికి బూనకబోయినచో, ప్రజలసమ్మము సనుభవింపవలసినదేనా? మాంటాగూగారు రీడింగు ప్రభువు నిందుకు త్వరపెట్టుట కవసరములేదా? హైందవశాసనసభలో నిటీవల జరిగిన చర్చలో సత్వరస్వపరిపాలనమునకు ప్రభుత్వసభ్యులు అభి ముఖులై యుండలేదు. ప్రభువు లసభలో జరిగిన చర్చలో, రాజ్యాంగ సంస్కరణములగూర్చి ప్రసంగవశమున కొందరు బలికిరి గాని, స్వరాజ్యము గూర్చి ప్రజలలోగల దృఢాభిలాష నెవరును తెలిపి యుండలేదు.

రాజ్యాంగ సంస్కరణములు లేకున్నచో, హిందూ దేశ మంతయు బ్రిటీషువారికి ప్రాతికూల ముగ నుండెడిదని, చెలమ్మసర్దుప్రభువు దెలిపిరి. సంస్కరణములతో దేశము సంతృప్తిజేందెనని చెలుపుటకు వీరీలు బలికియుండురు. సంస్కరణ ములను దేశము నిరాకరించిన విధమును స్వయ ముగ జూచియు, ఛెలమ్మసర్దుప్రభువుగారు ప్రజల కోర్కెను వ్యక్తపరుపరయిరి. ఐది వత్సరములు పూరియైన పిమ్మట గాని, సంస్కరణ విధా నమునందు మార్పులు జరుగవని అభయ మొసగ వలెనని సెల్వరను ప్రభువుగారు గోరిరి. సెల్వ రను ప్రభువు జాయింటు కమిటీ కధ్యక్షులు. ఐది వ త్సరములలోపల మార్పులవిషయము నాలోచింప వలెనను హైందవ శాసనసభ వారి తీర్మానముగూడ వీరికి సరిపడలేదు. ఇండియా ఆఫీసుకు సహాయ కార్యదర్శి యగు లిట్టనుప్రభువు గోడమీదికిల్లి వాటముగ దాటుకొనెను. సంస్కరణ విధానము చక్కగ కొనసాగుచున్నదని వీరి యభిప్రాయము. మార్పు లేవి యయినను జరుగునెడల, వ్యక్తుల కోర్కెలబట్టి జరుగవనియు, స్వపరిపాలనానుభ వము ఋజువుగావలయుననియు, లిట్టనుప్రభువు పలికెను. పార్లమెంటు సభ వారి పరిక్షలలో జయము గాంచవలెనని, వీరు భావించుచున్నారు గాబోలు! ఇంతవరకును, ప్రజా శయ సాఫల్యమునకు ఇండియా ప్రభుత్వమువారు గాని, ఆంగ్ల దేశ ప్రభుత్వముగాని, తగిన శ్రద్ధ జూపుటలేదు. మామూలుకద్ధతుల నవలంబించి కాలము గడుపుచున్నారు. హిందూ దేశ సమస్య, ప్రజల స్వప్రయత్నముల వలననే పరిష్కారము గాంచగలదు. ప్రజల స్వశక్తివలన వారి సంకల్ప ము నెఱవేరుచున్నపుడు, స్వపరిపాలనా స్వాతం త్ర్యమునకు నిరోధము గలుగనేరదు. రీడింగు ప్రభువుగాని, మాంటాగూగారుగాని, ఆల సించినను సత్వరప్రజాశయసిద్ధికి కొరతగలుగ నేరదు. ఆంగ్ల దేశకారవమును రక్షించుటకేమి సామ్రాజ్య కారవమును కాపాడుటకేమి, తమ రాజకీయనిపుణతను జూపుటకేమి, వీ రెంతమా త్రము జాగుజేయక హిందూ దేశమున కధినివేశ రాజ్యస్వాతంత్ర్యము వెంటనే సిద్ధించుటకేర్పా టుల గావించిరేని, ఆత్మకారవమును నిలుపుకొన గలుగుదురు.

యూనియన్లు తిరుగుబాటు

సంగ్రామమునందు కొయిలివనుకూ మునందన్ని వక్షములవారు చేరియుండిరి. కొంత కాల మయినప్పటికి, లేబరువక్షము దానినుండి విడిపోయెను. ఇండియన్ లిబరలు వక్షము వారు విడిగనుండిరి. కొయిలి వనుకూ మునందు, యూనియన్లు ప్రాబల్య మధికముగ నుండెను. ఇందువలన, అభివృద్ధికరమగు మార్పు లొంగు దేశమున గలుగుట కభ్యంతరము గలుగు చుండెను. ఇటీవల, ఐఐఎస్ఎస్ఎస్ వరిష్కరించుటకు, క్రభత్వమువారు బూనుకొని, సికఫీను ప్రతినిధులతో రాయబారము నలుపుచుండిరి. ఐర్లెండువ్యవహారము త్వరలో వరిష్కరింపగుట అత్యవసరమని, ఎల్లరును భావించుచుండ, యూని యన్లు కొందరుకేరి ఆవయత్నములకు భంగ పయిత్తుచుట, ఆక్రమణకు దోషకమాన నలువదిమంది కొయిలివను యూనియన్లు లుకేరి, ఐర్లెండు ప్రతినిధులతో రాయబారము నలుపుట మిగుల ససభ్యమని యొకతీర్మానమును కామన్సుభకు బంపిరి. ఈ తీర్మానము నేడు చర్చకు వచ్చును. చిరకాలము నుండియు ఐర్లెండు సమస్య వరిష్కరింప గాకుండ, యూని యన్లు లభ్యంతర పెట్టుచుండిరి. గ్లాడుస్టన్ మం త్రుల కాలమునందేమి, ఆస్టిత్తు మహాశయుని కాలమునందేమి, ఐర్లెండునకు స్వాతంత్ర్యము సిద్ధింపకుండ వీరు తమ శక్తినంతను వినియోగించిరి. తుదకు తిరుగుబాటునకు సయితము బూని రి. యూనియన్లు గనుబడిన ప్రతికూలభా వమువలన, ఐర్లెండులో నిరాశ జరిగింది సికఫీను వక్షమునకు ప్రాబల్యము గలిగెను. నేడు మరల ఐర్లెండు వ్యవహారము వరిష్కరింప గాకుండ, యూనియన్లు లద్దు దగులుచున్నారు. యూనియన్లు తీర్మానమును లాయడు జార్జిగారు ప్రభుత్వ నిందకింద భావించుచున్నారు. యూనియన్లు ప్రతికూల ప్రయత్నములు విఫలము గాంచునని యూహించవచ్చును ఒకవేళ క్రభత్వప్రయత్నము లకు విఘ్నము గలుగునే, పార్లమెంటుసభకు త్వరలో ఎన్నికలు జరుగవలయును. ఈ యెన్ని కలలో వరాధీనదేశములకు ఆంగ్లదేశము స్వాతం త్ర్యమును ప్రసాదించునా లేదా యను విషయము ముఖ్యసారాంశముగ నుండును. ఆంగ్లదేశము నిపుడు విషమపరిస్థితి ఎదుర్కొనుచున్నది. దీనికి తాళి జయము బడయనియెడల ఆంగ్లదేశము తన క్రఖ్యాతిని నిలుపుకొనజానదు.

మద్యపాననిషేధ లాభములు

జాననగారు, గోఖలేహాలులో నడిగిన యొక ప్రశ్నకు జవాబిచ్చుచు, అమెరి కాలో మద్యపాననిషేధము వలన రివిన్యూరాబడిలో మొదట కొంచెము నష్టముగలిగినను, వరిపాలనావ్యయము తగ్గుటచే నీ నష్టమును పాటింపలేదని తెలిపిరి. కారాగృహములకు వెడలడివారిసంఖ్య తగ్గెను. పోలీసు, మేజ స్ట్రీట్సులసంఖ్య తగ్గెను. ఉన్నాదశరణాలయముల సంఖ్య తగ్గెను. ప్రజలు వ్యర్థపుఖర్చులు లేకుండుటచే, ధనవంతులయిరి. క్రభత్వపు రాబడి మరల హెచ్చెను. మద్యపానము తగ్గిపోవునేని, హిందూ దేశపురాబడికి నష్టముకలుగుననివిచారించెడివారు, దేశసంపదధరవిధముల నెటులవరిల్లునోగ్రహించి, ప్రజలక్షేమము నరసి లేనిపోని యభ్యంతరముల గొలిపకుండురు గాక!

వర్ణవివక్షత

సిగ్రోజాతికి రాజకీయ, విద్యాసౌకర్యముల నెసగుట వ్యాయమని అమెరికాసంయుక్త రాష్ట్ర ధ్యక్షులగు ప్రెసిడెంటు హార్డింగ్ రంగీకరించిరి గాని, సాంఘిక సమత్వమునకు వారికిగల హక్కును గుర్తింపరయిరి. వర్ణసమస్య జాతీయ సమస్య యయ్యెనని, హార్డింగ్ గారు తలచుచున్నారు. ప్రపంచమునంతట, యూనియన్ల ఎదుర్కొనుచున్నదల హార్డింగ్ గారు సూచించిరి. ఇచ్చుహాసమస్యను వరిష్కరించుటకు పాశ్చాత్యక్రపంచ మేముజేయునో తెలియకున్నది. ఇట్టి ముఖ్యప్రశ్నను వరిష్కరింపక ప్రపంచపున్న ర్మణమునకు శ్వేతజాతులు గడంగుట వ్యర్థప్రయత్నమని దోచుచున్నది.

అహమ్మబాదు మిల్లులగాదా

వరివారలకిచ్చేడిబోనను విషయమై, సేత్ మంగలదాసుగారికిని గాంధీ మహాత్మునికిని గలిగిన వివాదమున, పండిత మదనమోహన మాలవ్యాగారు వరిష్కరించినవియు, వారివరిష్కారమునకు యజమానులవక్షమున సేత్ మంగలదాసు గారును, వరివారలవక్షమున గాంధీప్రభృతులును సమ్మతించినవియు తెలిసికొనుట కెంతయు సంత సించెదము.

స్థానిక వార్తలు

పోస్టు ప్రకటనము:—పోస్టు ఎక్స్ప్రెసు రైలు బండి ఆదివారము సాయంత్రం 4 గంటలకు బొంబయిలో బయలుదేరెను. ఆంగ్లదేశపు టిపా నవంబరు 1 వ తేదీ ఉదయం 8 గంటలకు బట్వాడా జేయుటకు సిద్ధమగును. 7 గంటలకే పోస్టులు పెట్టెలు గలవారలకు బట్వాడా జేయబడును.

పచ్చయ్యప్ప హైస్కూలు సారస్వతసంఘము. నవంబరు 1 వ తేదీ మంగళవారం సాయంత్రం 4-45 గంటలకు పచ్చయ్యప్పహాలులో యస్. సత్యమూర్తిగారు ప్రస్తుత విద్యావిధానమందలి లోపములనుగూర్చి యువస్వసించెదరు. ఏ. రంగ సామెల య్యంగారు అధ్యక్షత వహించెదరు.

చెంగల్పూరు నాయకరు ఉచిత ఆయుర్వేద వైద్యశాల లైబ్రరీ:—ఈ వైద్యశాలలో సెప్టెంబరు మాసము లో 9102 మందికిగల చికిత్సజూచిరి. అందు 1327 మంది క్రిష్టియనులు, 306 మంది ఆంగ్లోయిండియనులు, 24 మంది మహమ్మదీయులును గలరు. గోజుకు మొత్తమువిద 303 మందివచ్చుచుండి, ఒకనాడు 438 మందివచ్చిరి.

మదరాసులోని వైశ్యచంటిపిల్లల సంరక్షకసంఘము వారిల్లు ప్రకటించుచున్నారు: ఇదివరకు చందాలు 205 రూప్యములు. క్రొత్తవాగ్దానములు సి. కె. పి. డి. ధర్మసంఘము రు 150 లు పాపిచ్చెట్టి రామచెట్టిగారి రమ్మలలోనుండి రు 100 తవా ఉడయవరులచెట్టి రు 20. మొత్తము రు 475.

చెన్నపట్టణ తిరువల్లిక్కేణి అన్నదాన సమాజములో 28 తేదీ సమాజము వారివల్ల 50 బీదలకును 24 తేదీ తెల్లకుల సుంద్రమ్యజమానుడుతదినమునకు 50 బీదలకు వడపాయసముతో మంచి భోజనమున్న 25 తేదీ అలమినియన్ కంపిని పనివార్ల వల్ల 25 బీదలకు అన్నమున్న 28 తేదీ రంగసామిచెట్టి ద్వాదశి భోజనము 50 జనులకున్న 29 తేదీ తాతా నాగయ్యచెట్టిగారి వల్ల 100 బీదలకు నూనె కికాయ స్నానం పలహారముతో భోజనము జరుపబడినది.

ఆయుర్వేద వైద్యకళాశాలనుండి ఆ. లక్ష్మీపతిగారిల్లు వ్రాసుచున్నారు. విశాఖపట్నము వైద్యకళాశాలలో ఖద్దరు టోపీలను ధరించినందుకు కలాశాలలోనుండి తగ్గింపబడిన విద్యార్థులు వారు కోరినవో మాకళాశాలలో జేర్చుకొనెదము. ఈ కళాశాలలో ఆయుర్వేద పాశ్చాత్యవైద్యపద్ధతులు రెండును నేర్పబడును. విద్యకాలము 4 సంవత్సరములు. 15 రూపాయల చొప్పున 5 విద్యార్థి వేతనములు గలవు కోరినయెడలమిగిలిన విషయముల గురించి తెలుపబడును తగ్గింపబడిన విద్యార్థులు వెంటనేదరఖాస్తుల సంపుక్ నవలెను. ప్రారంభింపబడిన పీరికి ప్రత్యేకపుటెర్పాటులు జేయబడును.

పాణ్యం రామచంద్రయ్యగారు తమ వకలు వృత్తిని మానుకొనుట.

ఈ దినమునుండి నేను నా వకలు వృత్తిని మానుకొని, యా వద్దగత దేశీయ మహాసభవారు నిర్ణయించిన ప్రకారము ఆసహాయాద్యను ప్రచారకుడనుగా బనిచేయబోవుచున్న విషయమును మీ దినపత్రికయందు ప్రకటించ బ్రార్థించుచున్నాను. అని నంద్యాలనుండి పాణ్యం రామచంద్రయ్యగారు మాకు గత శుక్రవారమునాడు తంతివార్తను బంపిరి.

గుంటూరుపౌరులు నరకాసురునికాల్పుట

దీపావళినాడు గుంటూరులో ఖద్దరు ఊరేగింపు జరిగెను. నరకాసురుని చాలవిలువగల విదేశవస్త్రములతో నలంకరించి స్వరాజ్యపతాకములను దీసికొని, మేళతాళములతో పౌరులు స్వరాజ్యకార్యాలయమునుండి బయలుదేరి పురవీధులుగుండ ఊరేగుచు వెళ్లిరి. మార్గమందు విదేశవస్త్రములు మూటలుమూటలుగా ప్రోగుచేయబడెను. వారందరు విష్ణుదేవాలయమును జేరి, విష్ణుమూర్తిఎదుట విదేశ వస్త్రములతో సాగసుగా నలంకరించబడిన నరకాసురుని విఆత్మ్య త్యాహముతో కాల్చిరి. ప్రజల సంతోషమునకు మేరలేదు. ఖద్దరు వస్త్రములను మాత్రమే ధరించిడిసంబరు మాసములో పల స్వరాజ్యమును సంపాదించి తీరవలయునని పౌరులందరు కృత నిశ్చయమైరి.

అప్పుడు ప్రజానాయకు లందరు ఊరేగుచు నచ్చటికి ఆరుదెంచిరి. లక్ష్మీనారాయణ గారి సతీతిలకము నాయకుల ముందర నడచుచు వచ్చెను. వారు విదేశవస్త్రముల మూటలను దెచ్చిరి. ప్రజల ఉత్సాహము విశేషము.

సాయంత్రము పౌరులందరొక మహాసభను చేసి కొలది గోజులలోపల దౌర్జన్య రాహిత్యమును వాతావరణము నందందరు శాసనోల్లంఘనము నకు సంసిద్ధులుగా నుండ వలయునని తీర్మానించిరి అని గుంటూరు జిల్లా కౌన్సిలు కార్యదర్శి మాక్రీ దినము తంతివార్తను బంపెను.

పండిత మాలవ్యాగారి దిగ్విజయము.

బొంబాయి, అక్టోబరు 28:— అహమ్మదాబాదు మిల్లు కూలీల కియ్యవలసిన బహుమానములను గురించి మిల్లు అధికారులకును కార్మికులకును తగాదాలు కలిగెను. మిల్లు అధికారుల ప్రతినిధియగు సెక్రు మంగర్దాసుగారికిని కార్మికుల ప్రతినిధియగు గాంధీమహాత్మునికిని ఉత్తరప్రత్యుత్తరములు జరుగుచుండెవెను. ఇరుపక్షములవారును ఈవిషయమై సమాధానమును కుదుర్చుటకు పండిత మదన మోహన మాలవ్యాగారిని మధ్యస్థునిగా నుండునట్లు నియమించిరి: పండిత మాలవ్యాగారి తీర్పుఇరుపక్షములవారికి సంతృప్తికరముగా నున్నది. వారెక్కు చెప్పిన ప్రకారమాచరించుట కంగీకరించి ఆనేక మిల్లులు నాశనము గాకుండజేసిరి. రు 75 ల నెలజీతమునకు తక్కువ దీసికొను కార్మికులకు ఒక నెల జీతము 15 రూప్యముల బహుమతి మొత్తము చేరి రు 75 లకు మించకుండ నియ్యవలయునని మాలవ్యాగారు తీర్పుపెట్టిరి. రు 75 లు గాని, అంతకు వైగా నెలజీతములుగల వారికి అందరికి వివక్షతలేకుండ రు 75 ల బహుమాన మియ్యవలయును. సర్వీసును లేక్రించుటయందు శ్రీ కార్మికుల ప్రసవదినములు ఇతరప్రమాదములను గమించినవలయును. ఒక కార్మికుడు సంవత్సరములోగా మృతినొందినపక్షమున అతనిబహుమానము నతనివారసులకు నియ్యవలయును. ఇటీవల స్థాపించబడినమిల్లులు, నేత గృహములు బహుమానముల నియ్యనక్కరలేదు. సమాధానములు జరుగుకాలములో సమ్మెకట్టిన కార్మికులు తమబహుమానములో కొంతభాగమును గోల్పోవుట కంగీకరించవలయును. లేదా మిల్లులలో కొంతకాలము ఎక్కువ పనిని చేయవలయును. వీరు ఎక్కువపనిని చేయునట్లు చేసెదమని గాంధీ, నాంకర్, శ్రీమతి అనసూయాబాయిగారు వాగ్దానముచేసిరి గాన యావస్థానికి బహుమానములు అక్టోబరు 30-వ తేదీని పంచిపెట్టబడును. కార్మికులసత్వవర్తనకు గాంధీగారును సేత్ మంగర్దాసుగారును చేరి కొన్నినిబంధనల నేర్పజవలయును. వారివివాసగృహములు, ధాన్యపు దుకాణములను గురించి వీరు తగుమైన సేర్పాట్లను గావించవలయును.

న్యాయశాఖను, కార్యనిర్వాహక శాఖనుండి చేరుచేయుటను గురించి ఒక విధానమును వివరములను దెలుపుచు లేయరుచేయుటకు అధికారులు, అధికారేతరులు గలకమిటీని నియమించవలయునని పంజాబు రాష్ట్రీయసభలో ఒక తీర్మానము ఆంగీకరించబడెను. సభ్యులెవ్వరును తీర్మానమునకు ప్రతికూలముగ వోట్లనియ్యలేదు.

భారత స్వపరిపాలనము

(౧)

ముజుందారు గారి తీర్మానము

జమ్నాదాసు ద్వారకాదాసుగారి నవరణ

స్వామజ్యశాసనసభ - సంపూర్ణ చర్చ

భారత స్వపరిపాలనమును గూర్చి ముజుందారుగారు స్వామజ్యశాసనసభలో ప్రతిపాదించిన తీర్మానముపై జరిగిన చర్చను నాలుగుభాగములుగా ముగించియుంటిమి. నాల్గవభాగమును 22 తేదీ తనివారమునాడు ప్రకటించితిమి. జమ్నాదాసు ద్వారకాదాసుగారు ఆ తీర్మానమును కొక సవరణ గావించిరి. ఆ సవరణమును జరిగిన చర్చను సంపూర్ణముగా ముగించుచున్నాము.

జమ్నాదాసు ద్వారకాదాసు గారు :-

కార్యక్రమ పట్టికయందు నా పేరునుండు సవరణ సుపపాదించుటకు లేచుచున్నాను. అది యీవిధముగా నున్నది.

గవర్నరులరాష్ట్రము లన్నిటిలో రాష్ట్రీయ స్వాతంత్ర్యము నొసగుటకు కేంద్రప్రభుత్వమునందు బాధ్యతాయుత విధానము నేర్పాటు చేయుటకును ఆలోచించి ఫేరార్స్ చేయుటకు భారతశాసనసభలోని యధికార, అధికారతరస్థులను ఒక యువసంఘముగా నియమింపవలెనని యీ సభవారు సభాయుతులగు గవర్నరు జనరలు గారికి ఫేరార్స్ చేయుచున్నారు.

నాన్నేహితుడు ముజుందారుగారు ఉపపాదించి యుండిన తీర్మానములోని యంతమును ప్రతికూలముగా నుండు సవరణ ను పపాదించుటకై నేను లేచియుండలేదు. వారతీర్మానములోని యుద్దేశమునే మరియొక విధముగా నెరవేర్చుటకు అట్టి సవరణ సుపపాదించుచున్నాను.

ఈసవరణను రెండుభాగములుగా విభజింపదగినది. గవర్నరుల రాష్ట్రములకు స్వాతంత్ర్యము నొసగుటకు కేంద్రప్రభుత్వమునకు బాధ్యత యొసగుటకును కాలము వచ్చెనని యీ తీర్మానము గుర్తించుచున్నది. ఇది మొదటి భాగము. ఇక రెండవ భాగమును జూతము. అయితే అంతముఖ్యమైనది గాదు. ఉద్దేశమును నేజేర్చుటకు నా సవరణ మార్గమును జూపుచున్నది. మార్గముగూర్చి ఆ నేకు లనేకమార్గముల నూచించియున్నారు. ఇక ను నూచింపనున్నారు. కాని సభ్యుల కేమార్గము నూటిగనుండునో దానినేయంగీకరింపగలరు. ముజుందారుగారు ఉపపాదించిన తీర్మానములో నూచింపబడిన మార్గము నాకు నచ్చిందిగాదు. భారతదేశము అధినేత రాజ్యములతో పాటుండుట కాలమును నిర్ణయించెను. బాధ్యతా పరిపాలనము లభించుటకు పూర్వము కొన్ని సోపానములను గూడ ఆతడు నూచించెను. దేశ మతిత్యంతగతని ముందుకు నడుచుచున్నది. కావున మనకును కొనుకాలమునకు పూర్వమే మనకు అధినేత రాజ్యముల యంతటి స్థితిగలుగుననియున్నవారిలో నేనొకడను. ఆదియునుగాక కాలము నిర్ణయించి ప్రభుత్వమువారికి స్వాతంత్ర్యమొసంగ కుండుట నాకు న్యాయముగా తోచలేదు. దేశమున కట్టిస్థితి యంతకాలమునకు కలుగునో యిప్పుడే నిర్ణయించుట సాధ్యముగాదు. ఈ కారణములవలన నేను తీర్మానము నంగీకరింపజాలకున్నాను.

మరియొక మార్గముగూడ గలదు. రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వము లలో వలె కేంద్రప్రభుత్వమునందు గూడ వెంటనే ద్వంద్వపరిపాలనావిధానమును ప్రవేశ పెట్టవలెనని నేమిగిరి అయ్యరు గారు తెలిపినారు. ఇట్టి విధానమును కేంద్రప్రభుత్వమునందు ప్రవేశ పెట్టదగునా యని సావధానముగా నాలోచించుట కొక సంఘమును నియమింపక వెంటనే ఆపనికి గడంగుట యుచితముగా నాకు తోచలేదు. ప్రజల సభలో మాంటాగూగారు కర్మి గూర్చి విచారించుచుండగా యేమి జరిగెనో మీకు తెలివెదను. మాంటాగూగారు కర్మి గూర్చిని కేంద్రప్రభుత్వమునందు ద్వంద్వవిధానమును ప్రవేశ పెట్టకయే బాధ్యతాయుత విధానమును కల్పించుటకు వీలులేదా యని ప్రశ్నించిరి. వీలుగలదు గాని అట్లు జరుగక పోవచ్చునని కర్మి గూర్చి ప్రత్యుత్తర మిచ్చిరి. కాబట్టి సంస్కరణములన్ని చర్చలో నున్నపుడే కేంద్రప్రభుత్వము నందు ద్వంద్వ విధానమునవరకు లేక నే బాధ్యతాయుతవిధానమును ప్రవేశ పెట్టు విషయము మాంటాగూగారి యాలోచనలో నుండినని యిందుమూలమున స్పష్టమగుచున్నది.

ముజుందారుగారి కేమిగిరి అయ్యరుగారి యభిప్రాయములకు సమాధానమొసగితిని. నా సవరణలోని ముఖ్యభాగమునుగూర్చి యికమాటలాడెదను. కేంద్రప్రభుత్వమునందు బాధ్యతప్రవేశ పెట్టబడెనయ్యు క్రొత్తదిగాదు. సంస్కరణములన్ని చర్చలోను

న్నపుడు గూడ మితవాదరాయబారులు, బాతీయస్వరాజ్యమితివారు, మిగిలిన సంఘములవారు, ఇంచుమించుగా అందరను కేంద్రప్రభుత్వమునందు బాధ్యతప్రవేశ పెట్టవలెనని కోరిరి. అతివాదులని వ్యవహరింపబడెడివారి విషయమై యొంతపట్టుదలతో నుండిరో మితవాదులుగూడ అంతపట్టుదలతో నుండిరి. మనతోడిసభ్యుడును మితవాదసంఘరాయబారులలో నొకడును నగు సామర్థ్యగారు, మాంటాగూగారికి కాబోలు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు, బాధ్యత కేంద్రప్రభుత్వమునందు ప్రవేశ పెట్టవలెనని భారతీయు లేకగ్రీకుముగా కోరుచుండినయ్యు, కోరికను నెరవేర్చుటకు ప్రభుత్వమునకు ప్రతికూలమగు నాందోళన దేశమునందు నాటుకొనిపోవునయ్యు చెప్పిరి. ఈకోరిక క్రొత్తదిగాదని మరల చెప్పుచున్నాను. సంస్కరణముల బిల్లుచర్చలో నుండినపుడు దేశమంతయు నీ విధానమును ప్రవేశ పెట్టవలెనని గడ్గోలు పెట్టెను. ఈవిధానము గావించుటకు జాయింట్లు కమిటీవారు రెండు ఆక్షేపణలను దెలిపిరి. దేశములో వోటర్ల సంఖ్య చాలతక్కువగా నుండెనయ్యు అందువలన పార్లమెంటువారియెడ కార్యనిర్వాహక సభ్యులకుండిన బాధ్యతను తొలగించుటకు వీలులేదని ఒక కారణము నూచించిరి. ఇతరదేశములవలెగాక భారతదేశము ఒక జాతిగాదనియు ఆ నేకుటలకాలు, నర్మలులు, సంఘములందెవియు అందువలన కేంద్రప్రభుత్వమునందు బాధ్యత కల్పించుటకు వీలులేదనియు మతియొక కారణముగా నూచింపబడినది.

నేనీరెండు ఆక్షేపణలకును సమాధాన మొసంగెదను. వోటర్ల సంఖ్య తక్కువగా నుండెనని మొదటియాక్షేపణ. మీకు తగినంత వోటరులసంఖ్యలేదు గావున మీ ప్రభుత్వము మీకు బాధ్యతవహించి యుండులాగున మేమంగీకరింప మని ఒక దేశమువారు మరియొక దేశమువారితో చెప్పటకు హక్కులేదని నా యభిప్రాయము. ప్రజలసభయందు 1882 వ సంవత్సరమున సంస్కరణముల బిల్లును ప్రవేశ పెట్టినపుడు ఇంగ్లాండులోని వోటరుల సంఖ్య అధికముగా నుండెదని నేను చెప్పి సాహసించుచున్నాను. అప్పుడీ యాక్షేపణ ను ఎవరైనను తెలిసియుండిరేని ఆ బిల్లు చట్టమైయుండదుగా? ఆ విషయ మట్లుండ నచ్చెదను. మనమిప్పటికిచూపిన యభివృద్ధిని, దేశస్థితిగతులు త్వరితగతినీ నడుచుటంబట్టి యింకను జూపనున్న యభివృద్ధిని కనుగొనిన వోటరులసంఖ్య యధికముగా నే యుండునని చెప్పుగలను. భారతదేశ మింకను ఒక జాతిగా నేర్పడలేదను రెండవ యాక్షేపణ ప్రత్యుత్తరము పొందదగినదిగాదు.

అయ్యా, భారతదేశ మొకజాతి కాదనియు, జాతీయోద్దేశము లేదనియు తెలుపుట కష్టపాదముగనున్నది. చూడండి ఈకోరిది కాలములో నీ దేశములో జరిగినమార్పులవలన ఈ దేశము ఒకజాతి యనియు దేశమునకు జాతీయోద్దేశము గలదనియు మాత్రమేగాక దేశీయుల యుద్దేశములను ఉత్సాహముతో సకాలమున నేరవేర్చుటకు జాతీయతాభావము పెచ్చు పెరిగి విపరీతమగు వాతావరణము నెలకొనగలదనిగూడ స్పష్టమైనది. కాలముగడచిన యింగ్లాండునకు, భారతదేశమునకు తేమకరముగా నుండునట్టి ఏర్పాటులనుగావించుట దుస్సరముగా నుండును.

అయ్యా, సంస్కరణవిధానము చర్చలో నుండగా, ఈ గొప్పవిధానమును ఈ దేశీయులు జయపదముగా కొనసాగింపగలరో లేదో యనుసందేహము భారతప్రభుత్వమువారికిని, పార్లమెంటుసభ్యులలో కొందరుకును గలిగెను. ఈ దేశీయులయందు వారికి విశ్వాసము లేకుండెనయ్యే చెప్పగలను. బాధ్యతాయుత పరిపాలనముతోగూడిన విధానము నీదేశీయులు నిర్వహింప జాలరని వారుతలచిరి. అట్టి సందేహములకిప్పు డాధారములుగలవా? మనమునుపటిరాజ్యపరిధియగు ఛమ్పూపర్వతమువలన చెప్పెను? భారతశాసనసభాసభ్యులను రాష్ట్రీయసభ సభ్యులను జాగ్రత్తగను, అదుపుకరముగాను ప్రవర్తించి తన కార్యక్రమము గలిగింప జేసిరిని ఆతడు పలికెను. మన సభాధ్యక్షుడేమి చెప్పెను?

సభాధ్యక్షుడు: సభాధ్యక్షుని స్వంత యభిప్రాయములను చర్చలోనికి ప్రవేశ పెట్టరాదు. ఈసభకు సంబంధించినంతవఱకు సభాధ్యక్షున కట్టి స్వంతాభిప్రాయములును ఉండవు.

జ. ద్వారకాదాసుగారు : మీరు తర్జున చేసినటులు, మీరు దయామయులై వెనుక తెలిపి యుండిన యభిప్రాయముల నిట చర్చలోనికి ప్రవేశ పెట్టెను రెండి. గౌ. మ

డ్డిమెకోగారికి ఆతిథ్యమొసగుచు, హోము మెంబరు గౌ. సర్ విలియం విన్సెంటుగారు ప్లేటు కాన్సిలును సామ్రాజ్యశాసనసభ యుచాల యద్భుతముగా చర్చ జరిగించెనని వ్యయముగా నంగీకరించిరి. డిల్లీలో శాసనసభలు జరిగి యాగినదాదిగ ఆ సభను, ప్లేటు కాన్సిలును, రాష్ట్రీయ శాసనసభలను పొగడుచు ఇంగ్లీషు రాజ్యాంగవేత్తల నేకులు ఆభిప్రాయముల నొసంగియుండిరి. ప్రస్తుత రాజ్యాంగవిధానమునందు ఆ నేకకీర్తనలు విషయములు గలవనియు అవి కాళముగడుచుకొని యద్భుతము లగుననియు మన రాజ్యపరిధిగారి మధ్యనే నెలవిచ్చిరి. ఒక వార్తాపత్రిక ప్రతినిధితో మాటలాడుచు మాంటాగూగారు యేమి చెప్పిరో చూడండి.

భారతదేశీయులు ఆశ్చర్యముగను శ్రీఘ్రముగను ముందంజ వేయుచున్నారని నేను నిస్సందేహముగా బలకగలను. క్రమాంతరము లుండుటవలన క్లిష్టస్థితి సంభవింపక తప్పదు. ఈ యభిప్రాయము నాయొక్కనిదేగాదు. నాన్నేహితు లిరువురును (కచిమ హారాజు, రైటు ఆనరబిల్ క్రీనివాసకాస్త్రిలు) ఇట్టి యభిప్రాయమునే యొసగిరి కాని, మన మికావ్యములను గమనించి వానిని జాగ్రత్తగా నెదుర్కొని భారతదేశము అధినేత రాజ్యములతో పాటు గౌరవమును పొందులాగున తోడ్పడవలసియుండును.

సంస్కరణముల విధానసృష్టికర్తలలో నొకడగు రాజ్యాంగమంత్రిగారే క్రమాంతరము లక్కరలేకనే భారతదేశమునకు అధినేత రాజ్యములతోపాటు స్థానము గలుగవలెనని పలికినారు.

1916 వ సం॥ కాంగ్రెసు లీగు విధానమును మాంటాగు ఛమ్పూపర్వతగారలకు పంపినపుడు, ఎన్నుకను కొనబడిన సభ్యులధిక సంఖ్యకులుండుటయు కాంగ్రెసునిర్వాహక సంఘముమీద వారికధికారము లేకుండుటయు అసంబద్ధమనియు కారణమును జూపి యా విధానమును నిరాకరించిరి. ఈ కారణముచే నావిధానము నపుడు నిరాకరించుటయు మరలదానినే ప్రవేశ పెట్టుటయు ఏటి న్యాయము? సంస్కరణవిధానకర్తలనుకొని సంతకంపై యీసభ కెక్కు డధికారముగలదని డిల్లీ సమావేశమున హోము మెంబర్సు గారు పలికియుండిరి.

నేనీ యభిప్రాయముతో సంపూర్ణముగా నేకీభవించుచున్నాను. రాజ్యనిర్వహణమునం దీసభవారి కెక్కుడధికారమున్నందున ఎక్కువ బాధ్యత ను గూడ ప్రవేశ పెట్టుటకు వసతి యుండును. పార్లమెంటు లోని క్యాబినెటు మంత్రులకన్న యీ సభలోని ప్రభుత్వసభ్యుల బాధ్యత యధికముగా నున్నదని చెప్పవచ్చును. పార్లమెంటులో క్యాబినెటు మంత్రి యొకబిల్లును ప్రవేశ పెట్టినపుడు సభవారు అంగీకారము చివరకైనను జూపుదురని నమ్మక మాతని కుండును. అంగీకారము వడయ జాలనపుడు ఆతడు సాధారణముగా తన పదవికి రాజీనామా నొసంగును. కాని యీ సభలో బిల్లును ప్రవేశ పెట్టినపుడు దానిగతి యేమగునా యని చివరవరకు ప్రభుత్వ సభ్యులు ఆందోళన పడుచునుండురు. ప్రభుత్వసభ్యుల విషయము లోగూడ నిట్టి యాచారముండకుండ వారందరును ఈ సభకు బాధ్యులుగా నుండవలెను. వారి కట్టిబాధ్యత యుండుట యవసరము. చట్టము ప్రకారము అవసరము లేకున్నను ప్రభుత్వ సభ్యులు ఈసభాసభ్యుల కెల్లరకు జూపుచున్న గౌరవమునకును బాధ్యతకును నేను కృతజ్ఞత జూపుచున్నాను. ఈలాగుననే యొక అధికారములోనికి వచ్చు ప్రభుత్వసభ్యులుగూడ బాధ్యత గలిగి యుండగలరని నేను నమ్ముచున్నాను.

అయ్యా, నిర్ణీతకాలము ముగిసిన నన్ను తీమింతురుగాక. త్వరలో నాయుపన్యాసమును ముగించెదను.

అధ్యక్షుడు:— గౌ. సభ్యు డిప్యూటీ కే కాలము నతిక్రమించి మాటలాడినాడు.

జ. ద్వారకాదాసుగారు:— ఇప్పుడే ముగించెదను.

కేంద్రప్రభుత్వము నందు బాధ్యతను ప్రవేశ పెట్టువిషయమై వాదములను జూపితిని తలంచుచున్నాను. రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వము లన్నిటియందు ద్వంద్వవిధానము సరిగ సాగుచున్నదో లేదో నాకు తెలియదు కాని సంయుక్త రాష్ట్రములకు సంబంధించినంత వఱకును, నాన్నేహితుడు చింతామణిగారి యభిప్రాయమునే తెలుపుచున్నాను. ద్వంద్వవిధానము నామూర్తిమేయనియు గవర్నరు తన కార్యనిర్వాహక సభ్యులను మంత్రులతోను, ఆలోచించుచుండుననియు, అందువలన ఆ విధానము చక్కగా సాగుచుండెనయ్యు చింతామణిగారు చెప్పియుండిరి.

ఈ జయమునుజేటిజూడ యితర రాష్ట్రములయందుగూడ సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యమును ప్రవేశ పెట్టెయెడల మంత్రులు తమ తమశాసనసభలకేగాక పార్లమెంటుకుగూడ బాధ్యత వహించి యుండగలరని నేను నిస్సందేహముగా బలకగలను. కేంద్రప్రభుత్వమునందు బాధ్యత కల్పించుట గూర్చియు, రాష్ట్రములకు

సంక్షిప్త సంగీత శాస్త్రము నొనగట్టిన గూర్చియు చర్చించితిని. పిని నన్నిటిని మూలములుగా వ్రాసి వ్యవహరించును. కాబట్టి పినిని యిప్పుడే మూలముగా పరిగ్రహించక నొక సంఘమునకు వదిలి

వైపుటకు వ్రాసినను నేను తలచుచున్నాను. గనుక ప్రభుత్వము నానుభవము అంగీకరింపజేయునది అధికారతర సభ్యులైన గా మోదించు రియు విన్నవించుచున్నాను.

అధ్యక్షుడు: సవరణను సభవారి యాలోచనకు విడిచి పెట్టుటకు పూర్వము మనమేజిలిలో నుండినా తెలిపెదను. సభ్యులకు తెలిసియే యున్నందున, తీర్మానమును జరుపవలసిన తేదని తలచుచున్నాను.

గతపర్యాయము సభను ఆపియుంచుటకుముందు, అన్ని హోత్రాగ రీకొంది మాటలను తీర్మానము బదులు ఉంచవలసిన దని ప్రతిపాదించిరి:

ఈ దేశములో అధినేత రాజ్యముల స్వపరిపాలనమును సంపూర్ణముగ తీర్చి సాపేక్షములకు భారత శాసనసభలోని తెందు భాగములనుండి సభ్యులను నియోజించి యొక యువపం

ఘముగ నేర్పాటుచేసి ఆ సంఘమువారి క్రిందివానివై శిష్యాలు తయారుచేయ వలెనని యాసభవారు సభాయతులగు రాజప్రతి నిధిగారికి విన్నవించుచున్నారు.

(అ) రాష్ట్రీయ శాసనసభకు బాధ్యతహింపించి యుండు మంత్రులతోగూడిన గవర్నరుకు రాష్ట్రీయ శాఖల నన్నిటిని స్వాధీనము చేయుట.

(ఆ) వైసె, నావిక, రాజకీయ, విదేశాంగ శాఖలు తప్ప కేంద్రప్రభుత్వములో కేపించిన యన్ని శాఖలను భారత శాసనసభకు బాధ్యతహింపించిన మంత్రులతోగూడిన రాజప్రతి నిధిగారి స్వాధీనము చేయుట; లేక కేంద్రప్రభుత్వములోని యన్ని శాఖలవైనను భారత శాసనసభ కట్కుడు అధికారము నొనగట్ట.

అన్ని హోత్రాగ రుపపాదించిన సవరణ తరువాతను జూబయి నగరసభ్యు డొక సవరణను ప్రతిపాదించిరి. ఈ సవరణ అన్ని హోత్రాగారి మొదటిసవరణకు సవరణ యని తలంచు చున్నాను.

(ఈ) ఎల్. వై. గారు: ముజుందారిగారి తీర్మానమును కార్యకమములో జూచి మిక్కిలి చింతించితిని. గతపర్యాయము తీర్మానము ప్రవేశపెట్టబడిన తరువాత కొంత నేపటికి సభయోగిం

చుటకు మిగులసంతోషించితిని. తీర్మానమునుగూర్చి యాలోచించు టకు వ్యవధియుండు నని యుద్ఘాటించితిని. నా కార్యమును, తీర్మానములోని యన్ని భాగములను నచ్చినదిగావు కారణమేమ

న, నేనుమితవాడిని. సంవత్సరములో ఒక్కమాత్రము యధిక ముగి విష్ణవములు జరుగుట నాకిష్టములేదు. ఈ సంవత్సర మిప్పుటి కే యొకవిష్ణవము జరిగినది. అది యెట్లు జరిగినదియు మీకురుజువు చేయుట యవసరమని నేను తలంచెదనని గతపర్యాయము జరిగిన

శాసనసభలో ముజుందారుగారు చోద్యముగ మాట్లాడువా రను పేరువదలిరి. ఆ పేరు ను పో గొట్టు కొ న క వారు కాపాడుకొందురని తలంచెదను. ము జుం దారు గారు చంద్రగుప్తుని పేరును తెచ్చిపెట్టిరి. ఆయ్యా! చంద్రగుప్తునిరాజ్య

ము, ఏకచ్ఛత్రాధిపత్యము. అతడు పూర్వాచారపరాయణుడగు హిందువుడు. కాబట్టి బ్రాహ్మణత్వమువిజృంభించెను. ముజుం దారుగారు ఆశోకుని పేరుగూడ నుపయోగించిరి. ఆశోకుడు బౌద్ధమతస్థుడు. బౌద్ధమతస్థుడగుటచే, బ్రాహ్మణత్వముక్షీణింప నారంభించెను. ఈయిరువురును, ఏకచ్ఛత్రాధిపత్యము గలిగియుం

డినవారు. మొగలలు కాలములో జూతమున్నను, నట్టిసిద్ధియే నుం డెను. మొగలురాజులు ఇష్టమువచ్చిన బ్రతుకనిచ్చువారు. ఇష్ట ములేకున్నచింతించెదవారు. ఆకృష్ట సహనముతో నుం డెనుగాన

అతనిపరిపాలనయు సహనముగ నుండెను. డొరంగజేబు అసహన ము గలిగినవాడగుటచే అతనిపరిపాలనయు దుర్భరముగనుండెను. మొగలాయి పరిపాలననెంచి బ్రిటిషువారి పాలనక్రిందకు వచ్చిన

పుడుగూడ పరిపాలన వ్యక్తుల ననుసరించి యుండెను. హిందూ రాజకన్యక యొకతే భర్తచనిపోయిన తరువాత సహగమనము చేయునద్యమింపెనని తెలిసికొని ఆయుష్షదమముండి యామెను

తప్పించుటకు ఆకృష్ట 48 గంటలకాలములో 220 మైళ్లు స్వారి చేసెను. జాబుచార్నుకు ఆమెను తనబలమునుపయోగించి అన్ని వ్యూలనుండి సంగ్రహించి ఆమెనుతానే పరిణయము చేసికొనెను.

చక్రవర్తియైనను, రాజ్యాంగ తేజ్యుడైనను వ్యక్తుల ననుసరించి యుండుపరిపాలన మన్నిటిని మించియుండును. 1826 వ సంవత్స

రమున సహగమనములు నిలుపవలెనని బెన్టిన్ ప్రభువు చట్టమును సృష్టించెను. ఆ చట్టమును దేశములో నిర్బంధముగ ప్రవేశపెట్టిన

పుడు బెన్టిన్ ప్రభువుకార్యమునకు దేశములోని ప్రజలు గాని, అతనికి సహా నొ స గు చుం డిన వారు గాని

యంగీకార ము మా పి యుం డ లేదు. ఈ చట్ట ము ప్రజల మనోభీష్టమునకు వ్యతిరేకముగనున్నదని తలంచి

యతని సలహాపరులందరును తమ ప్రతికూలతను దెలిపిరి. కాని, చట్టములు, నిబంధన లెటులుండినను, వ్యక్తిగతాను పరిపాలనమే

సాగుచుండెను. ఇంతయేల, మన మేనంస్కరణములవలన యీ శాసనసభలో గూర్పుంటిమో, ఆ సంస్కరణముల నేర్పాటు చేయుటలో గూడ వ్యక్తియే ప్రధానముగనుండెను. నిశ్చయంబు

లగు రాజ్యాంగమంతిగాను, రాజప్రతినిధిగారు వాని నేర్పాటు చేసిరి. భారతదేశములోని వ్యక్తిగతాను పాలనమునుగూర్చి చర్చయింకను ముగించలేదు. భారతసామ్రాజ్య శాసనసభయందు

సెప్టెంబరు 1920 భారత ప్రభుత్వమువారి కక్షమున బలముండి నపుడు. రౌలటు చట్టమును ఆమోదించిన యధిక సంఖ్యకులతో

గూడినసభయే. బంగారుసవరణ విలువ 10 రూప్యములని నిర్ణ యింపబడెను. బజారుధర అంతకన్న హెచ్చుగను, రెండింత లుగను నున్నపుడు ఇట్టి నిర్ణయము గావించబడెను. మరియొక

తీర్మానము అలీనాదరుల కొన్ని యువనా్యములు శాస్త్రము సతి క్రమించినవని యింపుమించుగ నెల్లరు నంగీకరించుచున్నారు.

అయితేవారి నందులకు ప్రాసిక్యూటుచేయవలెనా యను ప్రశ్న గలదు. ఆ నేరమునకు వారు తీమాపణకొరియుండినయెడల-

వారిని ప్రాసిక్యూటు చేయవలసములేదని రీడింగు ప్రభువుగా రు తెలిపిరి. ఇదియుగూడ వ్యక్తిగతాను పరిపాలనయొక్క ఫ

లిత మే. ఇం కొ క వి ష య ము. సర్. థా మ ను హా లెండు గారి దు ర ద్ధ వృ వం త మ గు కార్యమును జూడుడి. నేరమేమి? ఆకార్యము అంతగా వ్యక్తి

ననుసరించినట్టిదిగ నుండలేదు. కాని అతనికార్యమే, అతనితీ చే భారతప్రభుత్వమువారికార్య మనియు, తీర్చినయు హాలెండుగా

రుతలంచిరి. ఇందువలన, భారతప్రభుత్వమువారిపట్టికిని చట్టము నకన్న నాధికముగలవాని లేటపడగలదు. వ్యక్తిగతానుపాల

న యొకను అధికముగనున్నది. ఆవిధానమును తగ్గించుటయే యీసంస్కరణముల ముఖ్యోద్దేశ్యము. వ్యక్తిగతానుపరిపాలన మునుండి న్యామకాస్త్రగతానుపరిపాలనమునకు మార్పుకొంది

చువిషయమై నొక్కిచెప్పవలెననిచితిని. ఈమార్పు మిగుల విప్లవక రమైనది. అధికారమును ఎట్లువినియోగించవలసినదియు తెలియని వారికి అధికారమిచ్చుట దుష్టము. నామేజూమిద నాన్నే హితు

డు, ఈసభాసభ్యుడు గౌరవపాత్రుడగునగు నేమిగిరిఅయ్యంగారు పంపిన కరపత్ర మొకటిగలదు. ఈసభవారి కది చేయుటకును ఇదిచేయుటకును అధికారముండినా. బాగుగనుండుననివారభిప్రాయ

పడుచున్నారు. అయితే, అయ్యసంస్కరణముల యుద్దేశ్య ము ఈసభకన్న విశాలకరముగనున్నదని నేను తలంచుచున్నాను. ఈసంస్కరణముల పునాదియే దేశము, సభికు ప్రతినిధులనుబంపు

చున్నవోటరుల స్వభావము. వ్యక్తి యదృశ్యమే శాస్త్రమార్గము ప్రతిస్థాపితమగుటకు వోటరుల కర్తవ్య యేర్పడినదా? కన్నించుట లేదని నేను తలంచుచున్నాను. సామాన్యముగ ప్రతివోటును

ప్రజలను నడపువా డెందోయొక డుండవలెను. అట్టి నాయకుని యుపదేశములను చూచా తప్పకుండ ఆచరణలోనికి బెట్టవలెనని యాస ప్రజలలో నిప్పుటికిని నాటుకొనియున్నది. న్యామకప్రతి

స్థాపితమగు దేశములో శాక్రడనునిట్టిపరిస్థితులు గన్పింపవు. నేను సంస్కరణములందు విశ్వాసముతోనుండి వాని నిర్వహణమునకు నేను తోడ్పడితిని. నాకేకొలది నితరులు కొందరు తోడ్పడు

నట్లు చేయగలిగితిని. నాయుద్దేశము సంస్కరణములను బాగుగ వినియోగించి వానినుండి లాభమును ఒక్కమారు పొందవలెనని యేగాని వానిప్రయోజకత్వమును వలుముఖముల చెదర్చుటగాను.

వాస్తవములో, మనమిప్పుటికి కొంతమారముముందుకు నడచితిమి. విధానము అభివృద్ధి చెందుటకు ప్రజలయోగ్యతయు సభాసభ్యుల

యోగ్యతయు అందుల కనుగుణముగ నుండవలెను. అనుభవముం కను సంపాదించ వలసియున్నది. మనము వెనుకకు మరలి మరి యొకమార్గమున నడువవలసి వచ్చునో యెవరి కెటుక? దేశ

శాంతిక్షేమముల నిమిత్తము మనము జాగ్రత్త ప్రవర్తించ వలె నని నేను హెచ్చరించుచున్నాను. రాజకీయసంస్కరణము లిం కను ప్రవేశపెట్టించువిషయమై ఈసభలోని యధిక సంఖ్యకులగు

భారతదేశమున కొక యువసంఘమును తీసికొనివచ్చుటకు ప్రభు త్వమువారు రెండులక్షల గాంటును కోరినపుడు, మనము నిరాక రించితిమి. మార్పులు అంతటి విప్లవకారములుగ నున్నవి. ఇట్టిసిద్ధి

గతసంవత్సరము సెప్టెంబరులో నుండలేదు. ఇంతకొలది కాలము లోనే, 6 మాసములలోనే యిన్ని మార్పులు జరిగియుండగా,

నింకను కాలము గడచు కొలది పెట్టిమార్పులు, ఎట్టి విప్లవకర ములగు మార్పులు సంభవించునో మనము చెప్పజాలము. ప్రజా స్వామ్యము వై నా ధా ర ప డి యుం డె డి యా

సభ్యులు ఉత్సాహము చూపిన చాలు. కార్యనిర్వాహకవర్గ మువారి బలమును తగ్గింపవలె ననెడికూతూహలము గూడ కన్పిం

చుచున్నది. ఏకకాలమున నేదో యొక్కటియే జరుగవలెను. రెండునుండిన అపాయము గలుగును. నేను కొన్ని యుదాహరణ

ములనుగూడ నిచ్చెదను. ఇంగ్లాండులో 1689 వ సంవత్సరము నందు విప్లవము జరిగెను. ఈ విప్లవము నందె వ్య రికిని ప్రాణ హాని జరుగలేదు. రెండవ

జేమ్సు పదచ్యుతుడయ్యెను. మూడవ జేమ్సు సింహాసనము సధి స్థించెను. అంతకు ముందుండిన ఇద్దరురాజులును రెండవఫారల్సు,

రెండవ జేమ్సు ఫ్రెంచివారి యాదరణకు పాత్రులైరి. ఈ సమ యము గనిపెట్టి ఫ్రెంచివారు ఇంగ్లీషువారిని దెదనించిరి. ఇం

గ్లాండును కుప్పదవము సంభవించులాగున నుండెను. మూడవ విలి యము వేరొకమార్గము నవలంబించెను. అందువలన, అప్పు డినుండి ప్రాంసును నిరోధించుటకు పిలువగలిగెను. కాని యీ

విప్లవ మేల యుపద్రవముగాక నెమ్మదిగనే గడచిపోయెను? వ్యక్తులు భిన్నముగనుండేనేగాని రాజ్యవిధానము మార్పుకొంద లేదు. ఇంగ్లాండులో పూర్వమువలెనే యన్ని విషయములునుజరు

గుచుండెను. కొందరునాక జూరరులైనపులలో మాత్రము మార్పు గలిగెను. రువ్యను జారు (చక్రవర్తి) పదభ్రష్టుడై కరెన్సీచేతు లలోని కధికారము వచ్చెను. జారుపరిపాలనమే యుండిన అంత

యు బాగుగనుండెడిదని తలంచువారుగూడ గలరు. కాని నేనట్లు తలంచువాడనుగాను. ఏలనన, కరెన్సీ యధికారములోనికి,

రాగానే కార్యనిర్వాహకవర్గము నంతను మార్చివేసెను. ఫ్రెంచి విప్లవమునందు ప్రాతకార్యనిర్వాహకవర్గము పటాపంచలు గా

వింపబడెను. నె పోలి య ను మొదటి కాన్సులు కాగానే ఆప్రాతకార్య నిర్వాహకవర్గమును మరల తెచ్చిపెట్ట వలెనని ఆతడెంతయేని ప్రయత్నించెను. ప్రాతవిధానములో నుం

డిన వారి నెల్ల మరల పిలిపించి వారికందరకును నెపోలియను పను లిప్పించెను. నె పోలియను ఈయేర్పాటును గావించగానే

ప్రాంసుదేశము మరల యుచ్ఛస్థితికివచ్చెను. జర్మనీలోని విప్లవమును మించిన విప్లవమిప్పుటికిని జరి గి యుం డ లేదు గదా! కయజరు, అరబికోడుకు,

అతని సలహాపరులు హాలెండుకు లేచిపెట్టినపుడు జర్మనీదేశమున కధిపతిలేకుండెను. రాజ్యనిర్వహణము ఆగిపోవునని ప్రజలు భయపడిరి. వారి నేనలకపజయముకలిగి అప్పటికింకను రణ

రంగమునందుండెను. సంధిసూచన లేదోయొకవిధముగ నంగీక రింపవలసియుండెను. ప్రజాస్వామ్యమేర్పడెను. ఏర్పడినను ప్రాత కార్యనిర్వాహక వర్గమును అధికారములోనుండి తప్పించెదను.

కష్టముల నే క ము లు గ నుం డె ను - కజవులు సంభవించెను. సిద్ధి కిష్టముగనుండినను దేశము శాంతియుతమై యుండెను. కాబట్టి, యీ సందర్భములలో, ప్రస్తుత కార్య నిర్వాహకవర్గముయొక్కబలమును తగ్గింప సభాసభ్యు లనే

కులు ప్రయత్నించుచుండ, నింకను విప్లవకరమగుమార్పులు తెచ్చిపెట్టుటయుపద్రవకరమను నభిప్రాయముతో నే నీతీర్మా ము సభిక్షేపించుచున్నాను.

నేతేంద్రియము - దీనినంరక్షణ. ఇది యొక శాస్త్రపుస్తకము. కన్నులున్న ప్రతివారికి అత్యావశ్యకము. వె. పోస్టు గాక రు. 0-4-0.

(3197) వల్లూరి పద్మనాభరాజు, కాకినాడ. తెల్ల తెగడ (3221) 100 ముఖములు 1922 జనవరి 1-వ తేదీలోగా కావలెను. సవైచేయగలవారు ధరలు సహితముగా

1921 డిసెంబరు 1-వ తేదీలోగా మాదిరితో తెండర్లు బంపవలయును. డాక్టరు, ఆచంట లక్ష్మీపతి బి. ఏ. (మేనేజింగు డైరెక్టరు) ఎం. బి. సి. యం.

అంధ్ర ఆయుర్వేద ఫార్మసీ. లిమిటెడ్, 19 హారిన్ రోడ్డు, మాంటురోడ్డు, మదరాసు. నిర్దుష్టముగ తయారుచేయబడిన శాస్త్రీయ బొంబములు. ఆంధ్ర ఆయుర్వేద ఫార్మసీలో దొరకును. తెలుగుభాషయందు గాని, ఇంగ్లీషుభాషయందు గాని క్యాటలాగు ఉచితముగా పంపబడును. మేనేజరు, ఆంధ్ర ఆయుర్వేద ఫార్మసీ, 18, హారిన్ రోడ్, మాంటురోడ్ - మదరాసు.

మద్యపాననిషేధము

మదరాసులో ప్రతిస్పృహ జాకానా గారు

ప్రస్తావించుట

28 తేదీ ఉదయం వున్నప్పుడు జాకానా గారు చెన్నపురికి 7-15 గంటలకు విచ్చేరిరి. వాటి సాయంకాలము సన్యాస పత్రము మద్యపాన నిషేధసంఘములవారు సమర్పించిరి. తత్పరమయిన కైఫియత్ యవన మందిరమున బహిరంగ సభ జరిగెను. సర్ సహాధికారులు గా రధ్యక్షులను వహించిరి. మదరాసు టెంపరనస్ లీగు ఇండియన్ ఆర్డరు గుడ్ టెంప్టాకు ఆర్డరు, క్రిస్టియన్ టెంపరనస్ అసోసియేషన్ హిందూ టెంపరనస్ యూనియన్, టోటలు ఎల్ ట్రేడర్స్ ఫ్రెటర్నిటీ మున్నగు సంఘములవారు ఆహ్వానపత్రము నర్పించుచు తమ శక్తిచందన లేక జాకానా గారికి చేయూత యొసగెద మని వాగ్దత్త మొనరిరి. దీనికి తోడ్పాటుచే రామచంద్ర రావుగారి టెంపరనస్ బిల్లును ఆసహాయాద్యవ ప్రచారమున లోడుగ నున్నవని నూచించిరి. అధ్యక్షులు జాకానా గారు లోకవిఖ్యాతులనియు, మద్యపాన నిషేధోద్యమమునకై సర్వశక్తిని వారవోసి స్వార్థ త్యాగులై కృషి సలుపుచున్న మహానాథులు శత్రుల కెఱుక జేసెను. పంచమహాపాతకములలో త్రాగుడు ఒకటిగ ప్రాంతగ వాద్య మతిములలో జెప్పబడినది. దీనిని మనము మూలంబు లోలగించవలెను. జాకానా గారి విషయమై చాలవరకు కృషి సల్పిరి.

జాకానా గారి ప్రత్యుత్తరము

ఇదిసంఘము వారిని నుతించుచు ఇట్లు ప్రత్యుత్తర మిచ్చిరి:— చిన్న వాటినుండియు మద్యపానమును సంహరించవలయునని నాతిలంపు. ఈయద్యమము ఒక తెగకు సంఘమునకు, ఒక రాచకీయపక్షమునకు, జెందినదిగాదు. అందరును కలిసి పరిచేయవలసింది. కాన మీరందరను మనోహృత్పూర్వము చేత్రాగుడున కలవాటు పడినవారిని తేచుచుగు మార్గమునకు తీర్పుట మనకు గర్వమయమైన కార్యము. నాగరకమునకు పేదగాంచిన ప్రభుత్వమువారు దౌర్జన్యమునకు లోనైన వారిని బాగుజేయవలెగాని వారిని నాశ మొనర్చరాదు. ప్రభుత్వము వారు ఈత్రాగుడును రూపుమాపవలసిన విధి, ప్రజల లభ్యము కొఱకుగాని బానిసలలాభముకొఱకుగాని మానవత్వ బానిసంత్యము ఏర్పడలేదు. ఇది ధనముకొఱకే ప్రాబులాదు వారికి లాభము-త్రాగుడుచేత్రాగుబోతులకులాభములేను. ప్రజలకును ప్రయోజనములేదు- దీనివలన దబ్బున పడుకొను వారలకు లాభము- గతకతాబ్దుమునండి బానిసత్వమును నిర్మూలించుటకు ప్రజలు మెల్లగాంచిరి. మీరుగూడ హిందూదేశమున త్రాగుడు అను బానిసత్వమును రూపుమాపుటకు ప్రయత్నించవలయును. ప్రపంచమున ప్రజలు తమదుడ్డిని తెలిసికొనుచున్నారు. కాని ప్రజలు త్రాగుడు దుర్భాసమును మానవలెను.

బానిసత్వమును లోలగించుటకు ఆమెరికా గతకతాబ్దుమున ప్రయత్నించుటకు ఆఖరుకే మైనను ప్రపంచమున త్రాగుడును బోగొట్టుటకు మార్గ దర్శకురాలాయెను. ఈయద్యమము పాశ్చాత్యదేశములకు గూడ వ్యాపించుచున్నది. వరకపుడే కొన్ని దేశములు పూర్తిగ మద్యపానమును మానివై చెను. పాశ్చాత్యదేశమునకు త్రాగుడును బాగ్రోబులులలో ఆమెరికావారు సాయపడినటులే ప్రాచ్యదేశమున మీరు ఈయద్యమమునకు పూనుకొనెదరని మేము ఆమెరికనులను ఎదురు చూచుచున్నారము. ఆమెరికనులు భారతదేశమును విముక్తరాలుగ జేయుట కీసందేశమును బంపిరి. ఆమెరికనులు ప్రాచ్యదేశమును త్రాగుడునుండి విముక్తరాలుగ జేయుటకు భారతీయులను గోరుచున్నారు. 2002000 పరిపాలనము బాగు లేక పోవుటచే ఆమెరికనులు కష్టముల ననుభవించిరి ఇప్పుడన్ననో వారుస్వాతంత్ర్యమును సంపాదించిరి. అటులే ప్రపంచమున ఇతరులు గూడ స్వాతంత్ర్యముతో నుండునటులను ఆట్లు గుటకు ప్రయత్నించవలయుననియు గోరుచున్నారు. భారతదేశముగూడ స్వాతంత్ర్యమును గడించుటకు మేము సహాయము జేయగోరుచున్నారము. అన్ని విధముల ఈవిషయమై కుడిభుజమువలె తాము లోడ్పడ సంసిద్ధులుగ నున్నాము.

కొన్ని విషయములయందు పాశ్చాత్యులయందు దోషములున్నను వారిని ఏమిందుకొనరాదనియు, మనకు కొర్యానుభవము తెలిసిన పాశ్చాత్యుల సహకార మవసరమనియు పాశ్చాత్యు లెందరో మనకొకటై పాటుబడి రనియు అందుచే మనము వారిని ప్రేమించవలయుననియు భారతీయులు పాశ్చా

త్యులపట్ల కనుక వహించినను దానిని ప్రేమించవలయు ననియు అభ్యర్థించు నడివిరి. ఈపన్యాసకునకు, అభ్యర్థనకు వందనములతో సభ ముగిసెను.

* * *
విద్యార్థులనుజాకానా గారి సంగినసలహా

29 తేదీ యుదయము 8 గంటలకు భారతయువజనసంఘమువరపున గోల్డేమండరమున పున్నపుట్ జాకానా గారుపర్యటించుచు ఇట్లు నుడివిరి:— విద్యార్థులారా, మీరును నాతో టిసహపానులని భావించుచున్నాడను. నేను నాయాజ్ఞీనము విద్యార్థిగ నే యున్నాడను. ఇంతటితో మనము నేర్చుకొనవలసింది లేదు. అని నిరాకరించినచునుజుడు అక్షణమే నిరపయోగముగ పరిణమించును.

జీవనమున బ్రవేశించు తరిలోనే మనము మనధర్మములను నియమించుకొనవలెను. అంతరాత్మసాక్షిగ ప్రవర్తించవలెను. అట్లొనర్పితమే మనము తప్పానర్చుటకు వీలుండదు. ఆమెరికాలో త్రాగుడునకు అలవడిన నిర్భాగ్యులను బాగుజేయ సమకట్టినారము. ఈవిషయమున గొప్పవిజయమును గాంచినారము. ప్రపంచమున ఇతరభాగములయందు గూడ మాయుద్యమమును వ్యాపింపజేసినారము. ఆమెరికనులు ధనికులనియు లోభులనియు, దుర్మార్గులు ఆరగ్యప్రాణములనియు ఎన్ని ఎన్ని యోధుర్భావలాడిరి. ఆమెరికనులు ఎందులకీ మద్యపాననిషేధోద్యమమును బూనుకొనిరో తెలియనివారు అనుమాంటుగాని యితరులు తెలిసినవారు అనునవిగావు. రెడ్ ఇండియనులు త్రాగుటచే ముచ్చలుగను, దుష్టవర్తకులగును బయలిడిరి. వారికి ముక్తిని కలుగజేసితిని. ఇప్పుడువారు విశ్వరముతో తులతాగుచున్నార. ఆల్కహోలు త్రాగుటవలన నష్టములన్నియొగలవు. కొంతమంది సామ్యు జేసుకొన గోరెదరు. అందుచే కొంతమప్పు గల్గుచున్నయది. ప్రభుత్వమువారి మోహకముగ ఆదాయమును రాబట్టుటచే మరికొంత ముప్పు మాడుచున్నది. పాశ్చాత్య దేశములయందు వ్యక్తిస్వాతంత్ర్య మను పదములను వినుచున్నారము. కాని ప్రభుత్వమువారి సారాయి దుకాణముల యందు త్రాగి వీధుల యందు త్రొక్కి తూలుచు పడుచున్న పుడు వ్యక్తిస్వాతంత్ర్య మన్న ఏమి ప్రయోజనములేదు. త్రాగుడునకు లోనైనవారిని పూర్తిగ త్రాగుడును మానినవారిని పోషించుటకు ఆమెరికాలో బూనుకొనిరి. ఇదియే నిషేధోద్యమముయొక్క ప్రధానతత్వము. ఒకరికి వచ్చిన విపత్తును తనదిగ భావించుకొనుట ఒరుల దుఃఖమును బోగొట్టుటే ఉద్దేశము గల్గియుండుట ఆమెరికనుల ఆదర్శములు పనిజేసుకొని జీవనమును గడపుకొనలేని వారలకును వికలాంగులకును సదుపాయములు చేయబడినవి. చెవిటి, గ్రుడ్డి, మూఁగ, బీద, పిచ్చి ముసలివాండ్రకు శరణాలయములు నెలకొల్పబడినవి. ఆమెరికావారు మద్యపానమును ఆపుజేయనెంచుట ఇంకను భాగ్యవంతులగుటకే. కొంతవరకే సత్యమైనను అసలుఉద్దేశ్య మదిగాదు ధనికులు త్రాగుడునకు అలవడినవారిని ఉద్ధరించవలయును.. ఆల్కహోలువలన కలుగని చెడుగేగాని మేలులేదని వైద్యులు గూడ అంగీకరించిరి. ఒక విన్నీ సీసామిద రి గురు ఆమెరికను వైద్యులు మంచిదని సిఫార్సుజేసిరిని వ్రాయబడిన ప్రకటనమును మదరాసులో జూచినాడను. ఆమెరికాలో ఉన్న 81000 మందివైద్యులుమందులలోనికిగూడఆల్కహోలును మానివేసినపుడుఈముగ్గుల వైద్యులు ఎందుండినచ్చెరో ఎవరో నాకు తెలియదు. వైద్యులైన 81000 వైద్యులు ఆల్కహోలు చెడగనే చెప్పెదరు. ఆమెరికాలో ఈనిషేధోద్యమము క్రోత్తగబయలుదేరలేదు. 6 ఏండ్ల క్రితమే ఆమెరికాలోనున్న కొన్ని రాజ్యములు ప్రారంభించినవి.

పిమ్మట ఈక్రింది ప్రశ్నోత్తరములు జరిగినవి:—

ప్ర|| ఆంగ్లేయులు నీయెడ దయతోనుండి ఆదరించిరా?
జ|| ఎస్సెస్సెస్ సభజరిగినది అంగులో ఇటికె రాళ్లు నామిద వేసిరి. ఆమెనుక అంతయు చక్కగనే జరుగుచున్నది.
ప్ర|| మీరు గాంధీ గారిని, ఆయనసహకారులను ఏల చూడకుతూహలము లేకుంటిరి?
జ|| నేను ఇండియాలో మహాత్మునితో పరిచయముజేసుకొనుటకు ఒక ఉత్తరమును ఆమెరికానుండి దెచ్చితిని నేను బొంబయిలోదిగి గాంధీగారినిజూడగోర ఆయన బొంబయినుండి ఎచటకో వెడలిరనిపించిరి. అహ్మదాబాదు బోయి ఆయనభార్యతోడను, విద్యార్థులతోడను, క్రియనసహకారులతోడను ప్రస్తావించితిని. హిందూదేశములో రాజకీయములయందు పాల్గొననెంచలేదుగాని నే నట్లు బోకకము కలుగజేసుకొనను. మితవాదులతోగాని అసహాయోద్యమవ్యాపకులతోగాని నాకు నిమిత్తము లేదు.
ఫికటింగు ఆఫీసాలో జరిగినది. కొంతమేలు చేకూరినది- సారాయి నమ్మువారు శ్రీలవై దౌర్జన్యముగావించుటచే అల్లరు

లు బయటబడెనవి. ఆమెరికాలోగూడ పికటింగువలన నుత్పాత్తిగపోలేదు. అల్లరిలేకుండగ నీవు త్రాగవలటలో తప్పేమియు నాకు నోరుటలేదు.

ఆమెరికాలో శ్రీలియంగ్లమును అమితసహనంబున తమఓటులనిచ్చి సార్థకముజేసిరి.

ప్ర|| ఇండియాలో ప్రభుత్వమువారిఎడల మీ యుద్దేమేమి?

జ|| నేను ఇండియాకువచ్చి కొలది దినము లగుటచే ఇండియా ప్రభుత్వమును గూర్చి ఏమియు జెప్పలేను. మాదేశములో మాప్రభుత్వము నిషేధము జేయుట ప్రవర్తించెనో కాన లసిన చెప్పెదను.

ఎక్కువజాతిగా ప్రజాయత్నముగ నాప్రజలే తమ ఓటుల వలన త్రాగుడును మానించగలరు. ఇక నెంతమాత్రము ఇండియాగవర్నమెంటు గాని అడ్డుపడజాలరు. పంజాబులో వలె మీకాగ్యమును సాధించగల కాననసభ ప్రతినిధులను మీరెన్నుకొనుడు. పంజాబులో ప్రజల యుద్ధేతప్రకారము ప్రభుత్వము వారు ప్రవర్తించబోవుచున్నారు. పంజాబులో సగముభాగము ఇప్పుడే మద్యపానమును మానివేయునని లాలాహరికిసకలాలా గారు దృఢముగనమ్ముచున్నారు. తక్కినసగము త్వరలోనే మానివేయును. పంజాబులో ఇది సాధ్యమైనపుడు మదరాసుగూడ జేయుటకు వీలుగలదు. సాధ్యమగును. మీలో నున్నది. రామచంద్రరావుగారి బిల్లును గూర్చి ముచ్చటించిరి. ఆమెరికాలో విద్యార్థు లీవిషయమై ఆంతోషన గావించిరి. మదరాసు విద్యార్థులుగూడ ఆంతోషనము జరిపి వార్తాపత్రికలయందును సభల యందును బోధించవలయును. త్రాగుడు మానుటచే ఆదాయము పోనను భయమక్కరలేదు. త్రాగుడు పోయిన నే ర ము లే జరుగవు- అందుచే శరణాలయములు జెయలు కవకాశము లేదు. అటులే ఆమెరికాలో త్రాగుడు నిలిచిపోయినపిదప జెయలు శరణాలయములు చాలవరకు మాయబడినవి. చాలవరకు క్రిమినలుకోర్టు వ్యయము తగ్గినది. సగమువంతు పోలీసుదళము తగ్గించబడినది. కొల్లెపన్నులు వేయలేదు. ఆస్తివిలువలకువగుటచే అభివృద్ధిగమముమీద పన్ను వేయబడినది. కాన త్రాగుడు పోవుటచే ఆదాయముండదని భయపడనవసరములేదు. త్రాగుడుపోయిన ఖర్చును ఆదాయము లేకుండునని భయపడి రేని పరిపాలనావ్యయమును తగ్గించిన లోపము పూర్తికాగలదు.

9-30 గంటలకు సరిగ సభ అభ్యర్థనకు- ఉపన్యాసకునకు వందనములతో ముగిసెను.

ఆ సాయంకాలమే మెమోరియలు హోలన రామచంద్ర రావుపంతులుగారి యధ్యక్షత కింద ఇంకొక యుపన్యాసమును జాకానా గారి సంగిరి.

నిన్నటిదినము మరల ఆదియప్పనాయక పీఠిలో 8-30 గంటలకు గూడ టెంప్టాకులరపున ఇంకొక యుపన్యాసము నిచ్చి త్రాగుడువలన గల్గు నష్టములను తెలియజేసిరి. సభాసభ్యమున కొందరు ప్రశ్నల నందజేయ రాచకీయములతో సంబంధము గల్గుటచే ఆ ప్రశ్నలకు బదులీయ దలచుకొనలేదని జాకానా గారు తెలియజేసిరి.

అభ్యర్థురాలు బిసెంటమ్మగారు ప్రజలకు నూతనముగ ప్రసాదించబడిన ఓటులచే త్రాగుడును మానిపించ ప్రయత్నించెద నని జెప్పిరి. వందనములతో సభ ముగిసెను.

అచ్చటనుండి పురకవాకములో గ్లోబులియేటరునం దుపన్యాసము నిచ్చుటకు వెడలిరి.

అయోధ్యలద్దెలబిల్లు.

లక్నో, అక్టోబరు 29:— రయతులకు వంశపారంపర్య పునాక్కుల నొసంగవలయునని ఈదినము సమావేశమైనసభలో కుక్షజ్రాగాపతి తీవ్రముగా నుపన్యసించిరి. రయతులతోచేరి ప్రభుత్వమువారు ఓడిపోయినను వారిచర్య జ్ఞాపాత్రముగా నుండెడిది. సర్వకాల సకలసభలందు ప్రభుత్వమువారియగు “పయసీరు” పత్రికయే ఇప్పుడు రయతులకీ హక్కులనియ్యక తప్పదని వ్రాయుచున్నది. అని కుక్షజ్రాగారు నుడివిరి.

ప్రభుత్వమువారు తాలూకాదారులకు చేసిన వాగ్దానములను భంగము చేయగూడదని ఆర్థికసభ్యుడు బలికెను. కుక్షజ్రాగారి ఉపపాదన వోటుకు పెట్టగా నోడిపోయెను.

మితవాదులచర్య.

ఏమిచర్య జైకొనవలయునో ఆలోచించుటకు లిబరలులిగువారు నవంబరు 2-వ తేదీని ఒకఅససరసభ జేయ నుద్దేశించుచున్నారు. రయతులపక్షమునం దేశమంతటను వారందోషము జేయవచ్చును.